

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filozofie a religionistiky

Bakalářská práce

HIZB UT-TAHRIR VE VELKÉ BRITÁNII

Vedoucí práce: Mgr. Martin Klapetek, Ph.D.

Autor práce: Petr Beránek

Studijní obor: Humanistika – Náboženské vědy

Ročník: IV.

2013

Bakalářská práce v nezkrácené podobě

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

25. 3. 2013,

Petr Beránek

Děkuji vedoucímu diplomové práce Mgr. Martinu Klapetkovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

Úvod.....	5
1 Historie organizace Hizb ut-Tahrir.....	8
2 Cíle a strategie	11
3 Struktura organizace	13
4 Ideologie	15
4.1 Metodologie státní změny	15
4.2 Ekonomická vize	16
4.3 Definice <i>dár al-islám</i> a <i>dár al-harb (al-kufr)</i>	17
4.4 Džihád	17
4.5 Teorie střetu civilizací.....	18
5 Radikální ideologické pozice	20
5.1 Obhajoba násilí páchaného na civilistech	20
5.2 Definice tzv. <i>islámských zemí</i>	20
5.3 Antijudaismus	21
5.4 Sebevražedné útoky, únosy letadel	21
5.5 Obhajoba teroristických činů pomocí konspirační teorie.....	22
5.6 Islámské státní zřízení	22
5.7 Výlučné postavení ideologie	23
6 Působnost Hizb ut-Tahrir v muslimsky většinových státech	25
6.1 Blízký východ a severní Afrika.....	25
6.2 Střední Asie.....	28
6.3 Jižní a jihovýchodní Asie	28
7 Aktivity Hizb ut-Tahrir na Západě	30
7.1 Německo	30
7.2 Dánsko.....	31
8 Působnost Hizb ut-Tahrir ve Velké Británii	32
8.1 Období 1993–1996.....	32
8.2 Odštěpení organizace al-Muhajiroun	32
8.3 Období 2001–2005.....	33
8.4 Strategické komuniké a kampaň <i>Stand for Islam</i>	34
Závěr	38
Seznam použitých zdrojů.....	39

ÚVOD

Tématu reflexe evropského islámu je v současnosti stále věnována pozornost, a to například ze strany akademiků, zastánců, ale i odpůrců mezináboženského dialogu. Jedním z důvodů, proč je tato problematika aktuální, je pokračující oboustranná snaha západních zemí a muslimských komunit o integraci muslimů do většinové společnosti. Rušivým prvkem tohoto integračního procesu mohou být (mimo jiné) různé muslimské organizace a fundamentální hnutí. Jedním z nich je právě mezinárodní organizace Hizb ut-Tahrir al-Islami, která svými aktivitami a snahou o znovuoobnovení panislámského státu (*chalífátu*) opakovaně přitahuje pozornost politiků, odborné veřejnosti, ale i médií a široké veřejnosti nejen na Západě. Ve svých názorech na tuto organizaci se odborníci (na politický islám, muslimské komunity a islám obecně) liší – někteří v Hizb ut-Tahrir vidí destabilizační hrozbu (s ohledem na úspěchy v rekrutování mladých muslimů do řad organizace), nebo se snaží prokázat její napojení na militantní radikální islámská fundamentální hnutí a označují ji za hrozbu teroristickou. Jiní jí přisuzují pouze minimální vliv na muslimskou komunitu a její existenci v multikulturním prostoru západních společností.

V českém prostředí není problematice Hizb ut-Tahrir doposud věnována žádná monografie, k dispozici je pouze několik kvalifikačních prací.¹ To může být způsobeno faktem, že tato organizace svou působností na území České republiky nijak nezasahuje (pravděpodobně to ani není v jejím zájmu). Je však nutné nezapomenout na členství naší republiky v Evropské unii a především v NATO. Právě s ohledem na účast české armády v rámci zahraniční mise NATO v Afghánistánu hnutí Hizb ut-Tahrir zmiňuje (v jednom ze svých internetových letáků) i Českou republiku.²

Pro pochopení principů a fungování organizace Hizb ut-Tahrir bude v práci věnován prostor rozboru ideologie, přičemž bude větší pozornost kladena na body, které jsou v rozporu s právními a společenskými standardy západních států (západních společností). Cílem je rovněž shrnout stranickou strategii a aktivity jak v globálním měřítku, tak v jednotlivých oblastech. Na příkladu britské frakce Hizb ut-Tahrir bude rozebráno, zda

¹ Konkrétně se jedná o tyto kvalifikační práce:

POJETOVÁ, L. *Muslimové ve Velké Británii: Bezpečnostní Hrozby nebo oběti*. Brno, 2010. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra politologie. Vedoucí práce J. Smolík.

CINKOVÁ, M. *Radikální muslimské skupiny ve Velké Británii*. Brno 2008. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Fakulta sociálních studií. Katedra politologie. Vedoucí práce J. Smolík.

HOFMANNOVÁ, Tereza. *Hizb at-Tahrir*. Plzeň, 2011. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Filozofická fakulta. Katedra blízkovýchodních studií. Vedoucí práce D. Křížek.

² HIZB UT-TAHRIR BRITAIN, *Afghanistan & Pakistan*, s. 26–27.

strana skutečně reformuje svůj program, nebo zda se jen snaží přizpůsobit zvýšenému tlaku vlády Velké Británie, která dvakrát usilovala o soudní zákaz působnosti.

Co se týče postupu řešení, prvním dílčím cílem je shrnout historii, cíle, strategii a hierarchickou strukturu strany. Následuje přiblížení ideologie Hizb ut-Tahrir vycházející z interpretace pramenů (publikací, letáků a internetových článků vydaných přímo organizací), a to za pomoci odborné literatury. Dalším cílem je popsat aktivity Hizb ut-Tahrir v různých státech, taktéž reakce ze strany vládnoucích režimů, pro které organizace představuje hrozbu svými snahami o státní převrat v muslimsky většinových zemích, popřípadě o desintegraci společnosti západních států výzvami po separaci muslimské menšiny. Jak již bylo výše řečeno, více prostoru bude věnováno aktivitám ve Velké Británii. Tomuto postupu odpovídá také samotné strukturování textu.

Základní zdroje, o které se tato práce opírá, je možno rozdělit do tří kategorií. První představují zahraniční monografie věnované přímo organizaci Hizb ut-Tahrir. Především je to publikace *Hizb ut-Tahrir: Ideology and Strategy* od autorek Houriya Ahmed³ a Hannah Stuart,⁴ která byla vydána pod záštitou britského Centra pro sociální soudržnost (*Center for Social Cohesion*⁵). Práce také využívá sborník/zprávu z konference *The Challenge of Hizb ut-Tahrir: Deciphering and Combating Radical Islamist Ideology* pořádané Nixonovým centrem (*Nixon's Center*⁶) roku 2004. Další monografií pocházející z prostředí Nixonova centra je *Hizb ut-Tahrir: Islam's Political Insurgency* od autorky Zeyno Baran.⁷ U obou těchto prací je nutno přihlídnout k okolnostem, při nichž byly sepsány. Patrně se do nich promítá problematika spojená s tématem války proti terorismu a politické zájmy USA – například je věnován velký prostor působnosti Hizb ut-Tahrir v oblastech, v nichž mají Spojené státy americké strategické zájmy (Blízký východ, Střední Asie,...). Bakalářská práce se dále v několika pasážích opírá o zprávu

³ Profil autorky Houriya Ahmed dostupný na WWW:

<<http://henryjacksonsociety.org/people/professional-staff/research-staff-and-associates/houriya-ahmed/>>.

⁴ Profil autorky Hannah Stuart dostupný na WWW: <<http://henryjacksonsociety.org/people/professional-staff/research-staff-and-associates/hannah-stuart/>>.

⁵ *Centre for Social Cohesion* britská politická instituce (se sídlem v Londýně) založená roku 2007 jako součást jiné instituce *Civitas*. Roku 2008 se osamostatnila, ale 2011 byla nakonec zahrnuta do institutu *Henry Jackson Society* (<http://henryjacksonsociety.org/>).

⁶ *Nixon's center* je veřejná politická organizace (se sídlem ve Washingtonu, D. C.) založená roku 1994 bývalým prezidentem USA Richardem Nixonem. Roku 2011 byla přejmenována na *Center for National Interest* (<http://cftni.org/index.html>).

⁷ Profil autorky Zeyno Baran dostupný na WWW: <<http://www.worde.org/specialists/zeyno-baran/>>.

Radical Islam in Central Asia: Responding to Hizb ut-Tahrir vydanou Mezinárodní krizovou skupinou (*International Crisis Group*⁸).

Do druhé kategorie spadají vědecké práce věnující se obecněji islámu, islámskému fundamentalismu, muslimským komunitám jak v západních zemích, tak v muslimsky většinových státech. Použity jsou především pro jednotné ukotvení terminologie, pro umístění této bakalářské práce do širšího kontextu. Pro tematiku islámu obecně se jedná především o dílo L. Kropáčka *Duchovní cesty islámu*, a také *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, jejímž autorem je B. Ostřanský. Teoretický rámec islámského fundamentalismu je podepřen především publikacemi M. Mendela *Spuškou a Koránem*; *Džihád*; L. Kropáčka *Islám a Západ* a P. Barši *Západ a islamismus*. Tematika muslimské komunity se opírá o zahraniční díla G. Hopkins *Muslims in Britain: Race, Place and Identities* a H. Ansari *Muslims in Britain*.

Třetí kategorie zahrnuje publikace a prohlášení vydané přímo organizací Hizb ut-Tahrir. Jedná se o zdroje, které mají charakter primární literatury/pramenu, podle toho je k nim také přistupováno. Specifickým pramenem pro práci s publikacemi Hizb ut-Tahrir je také Korán,⁹ protože na něj tyto texty často odkazují.

⁸ *International Crisis Group* (<http://www.crisisgroup.org/en.aspx>) je mezinárodní nevládní nezisková organizace založená roku 1995, jež si dává za cíl předcházet závažným konfliktům v celosvětovém měřítku, popřípadě pomáhat tyto konflikty řešit.

⁹ Korán použit v překladu I. Hrbka.

1 HISTORIE ORGANIZACE HIZB UT-TAHRIR

Skupina Hizb ut-Tahrir al-Islami – Strana islámského osvobození (dále jen HT) je mezinárodní islámské fundamentální hnutí,¹⁰ svými členy označované jako politická strana.¹¹ Za cíl si HT klade obnovení jednoty muslimského politického světa pod záštitou panislámského státu – znovuobnoveného *chalífátu*.¹² Podobně jako u ostatních vlivnějších islámských fundamentálních hnutí se v programu HT objevuje důraz na kulturní autenticitu, sociální a ekonomickou spravedlnost a nezávislost v rámci systému islámského náboženství.¹³

Toto uskupení bylo založeno na přelomu let 1952 a 1953 Mohammedem Taquiuddinem al-Nabhanim ve východní části Jeruzaléma kontrolovaném Jordánskem.¹⁴ Počáteční snahy registrovat HT jako legální politickou stranu v Jordánsku selhaly. Vzápětí byla organizace kompletně zakázána. Po neúspěšném pokusu o sloučení se s Muslimským bratrstvem skupina HT zůstala utajeným podzemním hnutím s buňkami přítomnými v Libanonu, Kuvajtu a Iráku.

Co se týče osoby zakladatele, Taquiuddin al-Nabhani se narodil roku 1909 ve vesnici Ijzim (poblíž města Haifa) v tehdejší britské Palestině. Po absolvování běžného vzdělání pokračoval ve studiu (zaměřeném na islám a islámské právo) na univerzitách *Al-Azhar* a *Dar-ul-Ulum College* v Káhiře, které úspěšně ukončil roku 1932.¹⁵ Poté se vrátil do Haify, kde působil jako učitel náboženství na střední škole až do roku 1938. Údajným důvodem ukončení tohoto pracovního poměru byl Nabhaniho názor, že tamější školství slouží zájmům západních kolonialistických mocností.¹⁶ Následně pracoval jako soudce islámského soudního dvoru v Ramlehu v Palestině. Po vytvoření státu Izrael (1948) se Nabhani nejdříve přesunul do Sýrie, ale po krátké době se opět vrátil do Jeruzaléma (konkrétně do části ovládané Jordánskem). Zde působil jako soudce islámského odvolacího soudu (*the Islamic Court of Appeal*) až do roku 1950, kdy rezignoval.¹⁷

¹⁰ Při označení organizace HT za *islámské fundamentální hnutí* bylo přihlíženo k definici, jejímž autorem je MENDEL, M. *S puškou a Koránem*, s. 61–73.

¹¹ Toto hnutí doposud nezískalo status registrované politické strany ani v jednom ze států, v nichž působí.

¹² *Chalífát (chiláfa)* je islámský stát řízený chalífou. Původně zahrnoval veškeré země ovládané muslimy (*dár al-islám*), na nichž byla uplatňována moc obce věřících (*ummy*). Srov. MENDEL, M. *S puškou a koránem*, s. 174–175.

¹³ Srov. HAMID, S. *Islamic Political Radicalism in Britain*, s. 146.

¹⁴ Srov. HIZB UT-TAHRIR, *Sheikh Muhammad Taquiddin al-Nabhani*.

¹⁵ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 14.

¹⁶ Srov. HIZB UT-TAHRIR, *Sheikh Muhammad Taquiddin al-Nabhani*.

¹⁷ Srov. SIDDIQUI, M. *The Doctrine of Hizb ut-Tahrir*, s. 1.

Celá řada radikálních názorů Nabhaniho, významně ovlivnila ideologii samotné HT. Například jeho antijudaistický postoj,¹⁸ který mohl být značně posílen kontaktem s ostatními protižidovsky smýšlejícími představiteli tehdejší doby. Jako příklad je možno uvést napojení na Muhammada Hajj al-Amin Hosseiniho z let 1945–1948. (Hajj Hosseini, Velký Mufti Jeruzaléma, jenž otevřeně spolupracoval s nacistickým režimem Adolfa Hitlera během druhé světové války).¹⁹

Dalším problematickým bodem je Nabhaniho spojení s palestinskou skupinou *arabských nacionalistů*, která se po organizační stránce a politických praktikách podobala syrské straně Baas, s níž mohl být Nabhani také ve spojení, a to při jeho pobytu v Sýrii.²⁰ Právě baasistická sekularistická a socialistická ideologie (s mnohými prvky marx-leninistického pojetí revolučního boje)²¹ značně inspirovala Nabhaniho a další zakladatele HT. Jedná se především o důraz strany Baas na znovusjednocení arabských států pod jednotným politickým zřízením, kterého mělo být dosaženo za pomoci revolučních změn. Poté, co se palestinským nacionalistům nezdařil pokus o převrat v Palestině,²² se Nabhani od této skupiny postupně odloučil. Ve svém díle *Inqadh Filastin (Saving Palestine)*, poprvé publikované v roce 1950, představuje baasistický nacionalisticko-socialistický koncept, který se stal později úvodem do ideologie strany HT. Nabhani v něm například kategorizuje Arabů jako jeden národ a volá po revoluci, která by měla být vedena pod záštitou skupiny vybraných arabských intelektuálů. Od baasistické ideologie se však odlišil v tom, že sjednocujícím prvkem v této obnově jednotného národa by měl být islám, tedy panislamismus oproti panarabské myšlence.²³

Následující Nabhaniho publikací je *Rislat al-Arab (Message of the Arabs)* ze srpna roku 1950. V ní je patrná radikalizace přesvědčení o nutnosti antikolonialistického boje Arabů proti vlivu západních mocností. Tato publikace je původně dopisem adresovaným kulturnímu summitu Arabské ligy v Egyptě, jehož účastníky Nabhani nabádá pro politické znovuoobnovení islámské jednotné *ummy*.²⁴ Ani jeden z účastníků tohoto sum-

¹⁸ V publikaci AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir* je opakovaně používán pojem antisemitismus (*antisemitism*). Autorky tak opomíjejí fakt, že Arabové jsou etnická skupina semitského původu stejně jako Židé. Přesnější je tedy užití pojmu antijudaismus.

¹⁹ Srov. ČEJKA, M. *Izrael a Palestina - Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*, s. 56.

²⁰ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 14.

²¹ Srov. HAMID, S. *Islamic Political Radicalism in Britain*, s. 147.

²² Srov. TAJI-FAROUKI, S. *Islamic Discourse and Modern Political Methods*, s. 365–369.

²³ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 15.

²⁴ *Umma* je v pojetí idealistických koncepcí panislamismu využívána ve smyslu ideální islámské obce věřících. Srov. MENDEL, M. *S puškou a Koránem*, s. 104–105.

mitu však na jeho výzvu nezareagoval.²⁵ Následkem toho se Nabhani rozhodl pro zformování vlastního politického hnutí HT (viz výše). V následujících letech vydal další publikace a zorganizoval celou řadu manifestací v Jordánsku, Sýrii a Libanonu ve snaze zlepšit svůj politický vliv a profil. Roku 1977 umírá a jeho nástupcem v čele HT se stává Abdul Qadim Zallum, který (podobně jako Nabhani) vyučoval islámské právo na univerzitě Al-Azhar v Káhiře.

Dalšími osobnostmi, jež stály v počátcích skupiny, jsou Khaled Hassan (jeden ze zakládajících členů Organizace pro osvobození Palestiny) a Assad Tamimi (spirituální vůdce skupiny Islámský džihád).²⁶

Abdul Qadim Zallum pokračuje v rozvíjení Nabhaniho ideologie a rétoriky. Ve svém pojednání *How the Khilafah Was Destroyed* klade důraz na nutnost očištění islámu a muslimské společnosti od vlivů západní kultury. Z vedení HT odstoupil Zallum krátce před svou smrtí v roce 2003. Ve funkci globálního vůdce skupiny jej nahradil Ata Abu Rashta (původem z Palestiny), který se několik let po svém zvolení do funkce zdržoval v Jordánsku,²⁷ nyní žije údajně na území Libanonu.²⁸

²⁵ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 15.

²⁶ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 17.

²⁷ Srov. tamtéž s. 17.

²⁸ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 52.

2 CÍLE A STRATEGIE

Strana HT usiluje o založení expanzivního panislámského státu *chalífátu*, ve kterém by realizovala vlastní navrženou ústavu,²⁹ která je založená na stranické interpretaci *šari'yy*.³⁰ Tento stát by měl sjednotit všechny muslimy do jednotného politického bloku *ummy*, a postupem času by k němu měly být anexí připojeny všechny státy okolní.³¹ Jako inspiraci pro zakládání tohoto státního útvaru si HT bere ustanovení *chalífátu* prorokem Muhammadem v 7. století, a to včetně třináctiletého časového úseku.³² Nabhani vytyčil pro vznik obnoveného *chalífátu* tři postupné fáze.

První fáze (*budování strany*) je zaměřena především na nábor a propagandu. Strana se snaží své potencionální členy seznamovat se svou interpretací islámu, s myšlenkami, metodami a cíly. Po několika měsících jsou pak vybráni uchazeči do strany přijati. Poté hnutí organizuje pro své nové členy intenzivní *studijní kruhy*, ve kterých jsou rekruti dále proškolení v oblastech ideologie, spirituality a teologie islámu samozřejmě v rámci interpretace HT.³³ Toto proškolení se časově pohybuje od šesti měsíců po tři roky (s ohledem na individuální pokrok jednotlivců). Na konci této fáze by si měl být přijatý člen HT jistý ve svých nově získaných postojích.

Druhá fáze (*interakce se společností*) má za úkol zahájit komunikaci s muslimskou komunitou v dané zemi. Oproti první fázi, ve které šlo spíše o zvýšení informovanosti a kultivovanosti členů v oblasti islámu, jde v tomto období především o intelektuální transformaci skrze politickou a kulturní interakci. Členové HT zakládají nové buňky a účastní se otevřené propagandy za účelem vytvoření napětí mezi muslimy a vládou v daném státu. Islámský způsob života vykreslují jako alternativu k místnímu společenskému a politickému uspořádání. Žít podle islámu znamená podle HT znovu vnést do společnosti spravedlnost a řád. Členové jsou také nabádáni k tomu, aby změnili své chování a upustili od striktního dodržování příkázání Koránu (jako je například zákaz konzumace alkoholu). HT toto vyžaduje především proto, aby její členové lépe splynuli

²⁹ V celém znění je k dispozici v NABHANI, T.; HIZB UT-TAHRIR, *The Islamic State*, s. 240–276.

³⁰ *Šari'ah* je soubor právních norem, islámský Boží zákon, legislativa *chalífátu*. Představuje celek Bohem zjevených nařízení a zákazů a jimi inspirované, lidským intelektem vytvořené vědní disciplíny – *fiqhu*. Fundamentalistická hnutí často mají znovuzavedení „původní šari'yy“ za základní požadavek, bez ohledu na odlišnosti na vyplývající z teritoriálních a kulturních specifik. Srov. MENDEL, M. *Spuškou a Koránem*, s. 196–199.

³¹ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 13.

³² Původní plán dosáhnout revoluce ve třináctiletém období byl Nabhanim později prodloužen na třicetileté. Když se však i tento časový úsek ukázal jako nedostačující, HT přestala vydávat jakékoliv další časové rámce.

³³ Často je větší důraz kladen na politiku, praktické příkazy a zákazy než na vlastní spirituální rozvoj. Jedinec tak projde spíše radikalizací, než spirituálním osobním rozvojem.

se společenským prostředím a mohli snadněji infiltrovat do vládní a armádní struktury. Ve většině zemí (kde hnutí působí) se HT nachází právě v této druhé fázi.³⁴

Třetí fáze (*hledání síly*) je v jádru samotnou fází revoluční. Dojít by k ní mělo, jakmile je společnost daného státu dostatečně připravena a ochotna přijmout islámskou ideologii HT na rovině nejen politické, ale i společenské a náboženské. Na rozdíl od ostatních islámských fundamentálních skupin se HT domnívá, že by k této výměně vlády mohlo dojít (v ideálním případě) nenásilnou cestou, a to především díky proniknutí svých členů a podporovatelů přímo do vládních a armádních struktur. Avšak skupina neopomíná to, že se stát bude pravděpodobně bránit silou, tudíž se násilí stane nevyhnutelným. Jedná se pravděpodobně o zastírání násilného programu – HT se snaží postavit sebe sama do pozice nenásilného reformátora, státu pak přiděluje nálepku agresora, který se nechce dobrovolně vzdát svých neoprávněných mocenských nároků.³⁵ Ačkoliv se tedy strana označuje za nenásilnou,³⁶ její politické cíle nezahrnují reformy dosavadních vládních struktur, nýbrž jejich svržení a radikální transformaci.

³⁴ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 21.

³⁵ Srov. tamtéž, s. 20–22.

³⁶ Srov. HIZB UT-TAHRIR BRITAIN, *Media Information Pack*, s. 2–3.

3 STRUKTURA ORGANIZACE

HT je organizována na základě pyramidového systému utajených buněk (a to v rámci celé organizace), který straně umožňuje efektivní správu a kontrolu svých stávajících členů. Zároveň poskytuje možnost účinně rozšiřovat počet příslušníků a sympatizantů. Každá buňka HT je složena ze tří až sedmi členů, přičemž jeden z nich je vedoucí. Tento vedoucí je opět součástí jiné buňky, která má také svého vedoucího. Takto celý řetěz pokračuje dál. Členové skupiny HT tak často znají pouze své kolegy z buňky, jen vedoucí pak zná vedoucího buňky o úroveň výš,³⁷ což mimo jiné zaručuje bezpečnost a anonymitu proti pronikání cizích elementů, ale nijak nesnižuje efektivitu spravování.

Jednotlivé funkce a hierarchické struktury pojmenovává a dělí HT takto: v čele celé organizace HT je *amir*.³⁸ Pod *amirem* fungují tři sekce: *administrativní orgán*, *kontrolní orgán* a *orgán s pravomocí volit amira*. Tyto tři sekce jsou nejvíce utajovanými částmi celé organizační struktury. *Administrativní orgán* a *amir* společně vybírají z prominentních členů HT tzv. *legislativní výbor (kiedat)*. Podle administrativních pravidel tento výbor vede stranu, spravuje a dohlíží na všechny její činnosti. Je také držitelem exekutivních pravomocí v různých oblastech, například má právo pozměňovat ústavu strany, rozhodovat v disciplinárních řízeních apod. *Kiedat* má k dispozici speciální *politické oddělení*. To shromažďuje informace o světových událostech, jež interpretuje na základě ideologie HT. Výsledkem jsou ideologicky zatížená vyjádření, která hnutí poskytuje muslimům jako pomůcku k chápání světového dění.³⁹

Zatímco utajované velitelství strany sídlí s největší pravděpodobností v Libanonu, oficiální velitelství HT sídlí v Londýně, odkud dohlíží na členské aktivity národních frakcí HT v muslimských zemích. Udržuje s nimi neustálý kontakt prostřednictvím financování, poskytování výukových materiálů a dalších nezbytností pro jejich fungování.⁴⁰

Na nižší hierarchické úrovni se poté nacházejí *státní vůdci (mutamad)*, kteří jsou společně s *legislativním výborem* odpovědní za dozor nad lokálními politickými záležitostmi a aktivitami strany v rámci určitého státu. Tento *státní vůdce* má pod sebou tři oddělené skupiny s různými funkcemi. První z nich spravuje finance a donace, druhá sbírá informace a publikuje stranickou literaturu. Třetí společně s *mutamadem* organizuje schůze *lokálních výborů* (o jejichž datu pořádání rozhoduje *amir*). Členové *lokálních*

³⁷ Navíc členové buněk spolu komunikují jen za pomoci přezdivek.

³⁸ Jak již bylo zmíněno výše, současným *amirem* strany je Ata Abu Rashta.

³⁹ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 24.

⁴⁰ Srov. tamtéž, s. 24–25.

výborů jsou voleni všemi členy HT (jsou to jediní funkcionáři na skutečně volených pozicích). Jejich úkolem je spíše dohlížet na to, zda se strana obecně ubírá správným směrem, než zasahovat do detailů aktivit v rámci jejich územního působení.

Na dalším hierarchickém stupni se nachází *oblastní vedoucí (masul)*. Pod sebou má také několik skupin (ať už pro spravování financí a donací, tak i skupinu pro shromažďování informací a tvorbu publikací – na této úrovni vznikají především letáky s místní tematikou, které mohou být, díky svému lokálnímu zaměření, nejefektivnějším materiálem pro nábor nových členů HT). *Masul* má pod sebou několik zástupců, kterými jsou tzv. *naqibové* (sg. *naqib* – vůdce místních městských popřípadě vesnických oblastních celků tzv. *lokálních výborů*). *Masul* disponuje také správní mocí nad základním lokálním celkem HT, který je složen z několika *lokálních výborů* a *studijních kruhů*.

Pod *naqibem* pak působí jeho zástupci (*noyib*). Ti přímo kontrolují čtyři místní dohlázele (*mushrif*), jež jsou odpovědní za samotnou indoktrinaci členů a zájemců o členství. Dohlíží přímo na samotné *studijní kruhy (halaqat)*, které jsou základními buňkami celé struktury HT. *Mushrif* konkrétně spravuje od pěti do sedmi *studijních kruhů*, přičemž mezi nimi nepřipouští žádný styk. Tyto *studijní kruhy* se skládají ze tří až sedmi členů, zpravidla se schází jednou týdně (po práci, škole,...), a to buď přímo v bytě některého ze členů, v místní mešitě, nebo na jiných soukromých místech poskytujících dostatečnou anonymitu.⁴¹

Způsoby náboru do buněk samotných se stát od státu liší. Obecně to však funguje tak, že jsou členové HT kontaktováni mladými osobami, které hledají odpověď na náboženskou, sociální, či jinou existencionální otázku. Případný zájemce je pak formálně seznámen s fungováním strany. To se děje prostřednictvím *studijního kruhu*. Jakmile projde základní výukou stranické ideologie a je prověřen, může přistoupit ke složení členské přísahy.⁴² Tím se stává členem HT. Následně je ve *studijních kruzích* dále vzděláván a připravován na to, aby byl schopen přijmout za své veškerá pravidla a ideologii strany.

⁴¹ O struktuře podrobněji v BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 24–27.

⁴² „In the name of Allah, I swear to protect Islam and to maintain fidelity to it; I swear to accept and follow goals, ideas and principles of HT in words and deeds; I swear to recognize the rightness of the party leadership's actions; I swear to carry out even those decisions of the party leaders that I find objectionable; I swear to direct all my energies for the realization of the party program. Allah is the Witness of my words.“ Srov. tamtéž, s. 27.

4 IDEOLOGIE

Při bližším studiu ideologie hnutí HT je zřejmé, že se v mnohém podobá ostatním islámským fundamentálním hnutím.⁴³ Právě tato kapitola má za cíl tyto společné jevy osvětlit, popřípadě je pak specifikovat s ohledem na interpretaci samotné HT.

Hnutí například zastává názor, že islám není pouze náboženství, ale holistická politická ideologie, ve které veškerá suverenita náleží Bohu, ne lidem. V plánovaném panislámském státu HT má být veřejná i soukromá sféra regulována radikálním stranickým programem a interpretací práva *šari'a*. Tato interpretace je provedena samozřejmě v rámci stranické ideologie, sama HT o ní tvrdí, že je založená na islámských zdrojích Koránu a hadíthech.⁴⁴ Už od vzniku HT stále usiluje o založení panislámského státu *chalífátu*, který by sjednocoval všechny území a státy, jež splňují definici *islámské země* sestavenou přímo hnutím HT.⁴⁵ V čele nově vzniklého státního útvaru by měl stát *chalífa*⁴⁶ (pravděpodobně současný *amir* HT). Při přehodnocení je zřejmé, že stát v pojetí HT je ve skutečnosti teokratickou diktaturou, což je vyjádřeno ve článku 35 navržené ústavy HT: „*The Khalifah is the State. He possesses all of the authority of the State...*“⁴⁷

4.1 Metodologie státní změny

Metodou pro změnu politického zřízení při zakládání státu dle představ HT má být násilná revoluce (převrat), stranou často označovaná pojmem *nussrah*. Ta má následovat po intelektuálních debatách, jakmile HT získá masivní podporu pro svou vizi nejen u široké veřejnosti, ale i ve státní struktuře. Důležitou roli také hraje infiltrace do vojenských složek, jež má usnadnit „*nekrvavý*“ převrat *nussrah*, který zahrnuje tři stádia, jež byla hlouběji rozebrána v kapitole 2 Cíle a strategie.

Co se týče islámského terorismu⁴⁸ ostatních fundamentálních hnutí, HT jej nepovažuje za účinnou metodu pro nastolení svého režimu. Avšak i přesto, že jej označuje za

⁴³ Navazuje na Muslimské bratrstvo a hnutí Jamaat-i-Islami, od kterých se odlišuje tím, že je jedinou skupinou, která klade důraz na založení *chalífátu* a spojuje problémy moderního islámského světa s rozpadem otomanského režimu v roce 1924.

⁴⁴ *Hadíth* je záznam o výrocích, činech či postojích proroka Muhammada a jeho druhů. *Hadíthy* představují základní prvek muslimské tradice (*Sunny*). Srov. OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, s. 68.

⁴⁵ Definice *islámských zemí* v pojetí HT je podrobněji rozebrána v kapitole 5.2.

⁴⁶ *Chalífa* je titul nástupců proroka Muhammada, světských a duchovních vůdců *chalífátu*. Srov. MENDEL, M. *S puškou a Koránem*, s. 173–174.

⁴⁷ Srov. NABHANI, T.; HIZB UT-TAHRIR, *The Islamic State*, s. 246.

⁴⁸ Pojem islámský terorismus je zde použit ve smyslu terorismu zdola, kdy označuje násilné akce ozbrojených mimovládních skupin s bojovnou rétorikou. Srov. KROPÁČEK, L. *Islám a Západ*, s. 111–112.

kontraproduktivní, nabízí ve své ideologii celou řadu argumentací, jež terorismus obhajují.

4.2 Ekonomická vize

Ekonomická vize hnutí se v základech opírá především o Nabhaniho publikaci *The Economic System of Islam*. Členové strany HT tuto vizi představují jako funkční alternativu ke kapitalismu, který Nabhani opakovaně označuje za importovanou ideologii, jež byla společně s demokracií vnucena islámským zemím západními mocnostmi.⁴⁹ V rámci islámského ekonomického systému navrhuje HT jako řešení například návrat ke zlatému standardu, zavedení daně *džizja* a *charádž*,⁵⁰ apod.⁵¹ Ekonomika státu navrhovaného hnutím by tedy byla závislá na okolních kolonizovaných zemích (a to právě skrze již výše zmiňované daně). HT tudíž do svého ekonomického systému zahrnuje používání kolonizačních praktik, proti kterým sama protestuje. Při bližším zkoumání je zřejmé, že Nabhani ve své publikaci věnuje mnohem více prostoru kritice kapitalismu a socialismu, k nimž do kontrastu staví svoji idealistickou představu o bezchybně fungujícím ekonomickém systému islámu, která však zůstala spíše na úrovni náčrtů a je v celé řadě bodů zjevně vytržena z kontextu ekonomického a společenského vývoje.

Ani další publikace *Economic Crises*, jejímž autorem je současný vůdce strany Abu Rashta,⁵² vyjadřující se k ekonomickým krizím (které opakovaně postihly globálního ekonomický systém) vedle kritiky současného stavu a náčrtů fungování znovu zavedeného systému zlatého standardu opět nepřináší konkrétnější informace o ekonomickém konceptu HT.

I stručná publikace *Towards a Tranquil Safe World under the Shade of the Economic System of Islam*,⁵³ rozsáhle kritizuje dosavadní ekonomické systémy, tentokrát v kontextu poslední globální ekonomické krize. Jako jedinou cestu z ní uvádí (obdobně jako u předcházejících návrhů) zavedení islámského ekonomického systému. Ten je v této publikaci představen jako kombinace soukromého a státního vlastnictví (a to především v oblasti energetických zdrojů a nerostných surovin). Opět je zde nabízen návrat

⁴⁹ Srov. NABHANI, T.; HIZB UT-TAHRIR, *The Economic System of Islam*, s. 14–33.

⁵⁰ *Džizja* je daň z hlavy, původně ukládaná nemuslimským dospělým mužským obyvatelům území *dár al-islám*, kteří byli z hlediska *šari'ý* zařazeni do kategorie jinověrců. Zatímco *charádž* je daň uvalená na nemuslimské kolonizované země jako celek. Srov. MENDEL, M. *S puškou a Koránem*, s. 166.

⁵¹ Srov. NABHANI, T.; HIZB UT-TAHRIR, *The Economic System of Islam*, s. 228–230.

⁵² RASHTA, A.; HIZB UT-TAHRIR, *Economic Crises*.

⁵³ Tato publikace vznikla jako výsledek konference HT, která měla za cíl reagovat na summit G20 pořádaný v roce 2009 v Londýně.

ke zlatému standardu, který by kompletně nahradil současný inflační systém globální ekonomiky.⁵⁴

Na závěr je nutné konstatovat, že koncept HT nepředstavuje skutečně propracovanou alternativu. Výše zmiňované publikace stále předkládají pouze povrchní analýzy, které mají za úkol spíše přesvědčit čtenáře o nefunkčnosti současného ekonomického systému a o nutnosti jeho nahrazení systémem islámské ekonomiky. Čtenář má tak získat přesvědčení, že islámský světový systém předkládaný hnutím HT je komplexní a bezchybný.⁵⁵

4.3 Definice *dár al-islám* a *dár al-harb* (*al-kufr*)

V samotném jádru ideologického vidění světa podle HT je konflikt mezi zeměmi pod nadvládou muslimů *dár al-islám* a *dár al-harb* zeměmi (popřípadě *dár al-kufr* zeměmi pod nadvládou *kuffár*,⁵⁶ čili pod nadvládou bezvěrců), které mají být muslimy postupně podrobeny.⁵⁷ Pro HT neexistuje mimo těchto dvou jiná kategorie, do které by ještě mohly státy spadat. HT považuje za *dár al-islám* pouze země, které mají svou ústavu ukotvenou na principech *šari'yy*. V současné době ani jeden z muslimsky většinových (a samozřejmě i nemuslimských) států tento požadavek HT nesplňuje, tudíž strana všechny současné vlády a vládní systémy označuje za neislámské. Považuje je pouze západní ideologický import založený na demokracii, kapitalismu a sekularizaci, který se s islámem neslučuje, řadí je do kategorie *dár al-harb* (*dár al-kufr*).⁵⁸

4.4 Džihád

Jakmile by HT dosáhla ustanovení svého státu, veškeré mezinárodní vztahy by se měly řídit podle doktríny *džihádu*. Strana *džihád*⁵⁹ definuje jako „válku vedenou pro slávu

⁵⁴ Podrobněji v HIZB UT-TAHRIR, *Towards a Tranquil Safe World under the Shade of the Economic System of Islam*.

⁵⁵ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 28.

⁵⁶ *Kufr* je stav nevíry v jedinou Boží, v němž se nachází nevěřící (*káfir*, pl. *kuffár* nebo *káfirín*). V soudobých fundamentálních textech je téměř identicky používán s pojmem ateismus. Srov. MENDEL, M. *S puškou a Koránem*, s. 104.

⁵⁷ *Dár al-islám* (příbytek islámu) je součástí základního geopolitického schématu, vymezujícího spolu s pojmem *dár al-harb* (příbytek války) místo islámu ve světovém kontextu. Označuje území pod kontrolou obce věřících (*umma*) či *chalífátu*, kde se uplatňují islámské zákony (*šari'at*). Jednou z povinností *chalífy* bylo zajistit šíření islámu formou *džihádu* na území *dár al-harb*, které je pod nadvládou nevěřících a má být pro něj získáno. Srov. tamtéž, s. 97–99.

⁵⁸ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 19–20.

⁵⁹ *Džihád* (volně úsilí o šíření a upevnění islámu) je v právním systému *šari'at* rozdělen na čtyři typy: 1. *džihád srdce* – soustavná náboženská sebekultivace a konání dobra; 2. *džihád rukou* – charitativní a sociální činnost v nejširším slova smyslu; 3. *džihád jazyka* – šíření víry misii, výzvou, vlastním příkladem; 4. *džihád mečem* – šíření víry zbraní, ale především obrana islámu před nástrahami nevěřících (*kuffár*). Přičemž první typ je označován také jako *velký džihád*, zbylé tři typy jako *džihád menší*. Srov. MENDEL, M. *S puškou a Koránem*, s. 102–104.

Alláha“.⁶⁰ Podle jejich programu by měly být nejdříve sjednoceny všechny muslimsky majoritní země do jednotného *chalífátu*. Pokud by se tyto státy nechtěly dobrovolně podřídit, strana je připravena vést s nimi válku, i kdyby to, podle vyjádření Abdula Zalluma, mělo vést k „několika rokům válčení“, což by mohlo způsobit „zabití miliónů muslimů“.⁶¹ Jakmile by byl tento panislámský stát upevněn, země, jež nejsou muslimsky většinové, by byly přizvány, aby se dobrovolně „připojily k islámu“.⁶² Pokud by toto pozvání ze strany nově zformovaného *chalífátu* odmítly, byl by proti nim zahájen *džihád* (v tomto případě myšlen jako ofenzivní mezinárodní konflikt).

Expanze státu HT není motivována územními či materiálními zisky, jedná se o expanzionismus ideologický – tento stát by tedy bojoval s kýmkoliv, kdo by se odmítal podřídit pravidlům hnutí (jako je například již výše zmiňovaná platba daní *džizja* a *charádž*). HT navíc jasně nedefinuje rozdíl v chápání *defenzivního* a *ofenzivního džihádu*,⁶³ naopak se snaží tyto hranice zastírat. Motivací pro takovéto jednání může být možnost povzbuzovat muslimy k *džihádu* kdykoliv to bude hnutí pociťovat za nutné a žádoucí.⁶⁴

4.5 Teorie střetu civilizací

HT velmi často pracuje s obrazem střetu dvou civilizačních kultur – muslimské a nemuslimské. Do jasného kontrastu staví představu svého panislámského státu (který definuje jako božsky inspirovaný) s ostatními systémy, které jsou (bez ohledu na náboženství) založeny na lidském faktoru a západním sekularizovaném kapitalistickém konceptu. HT definuje západní civilizaci jako nepřitele islámu, jelikož představuje celosvětově dominující ekonomický a politický systém (vše se Spojenými státy americkými),

⁶⁰ HIZB UT-TAHRIR, *The Institutions of State in the Khilafah*, s. 78.

⁶¹ ZALLUM, A. Q. *How the Khilafah was destroyed*, s. 197.

⁶² Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 21.

⁶³ Pro lepší orientaci v termínech *ofenzivní/defenzivní džihád* může sloužit například Júsuf al-Karadáwí (egyptský islámský teolog, narozen 1926). Definuje *ofenzivní džihád* jako ten, který je vedený na území neislámské země. V současné době by měl zahrnovat šíření islámu prostřednictvím televizních kanálů, rozhlasu a internetu, oproti klasickému pojetí *džihádu mečem*. Na druhou stranu *džihád obranný* je veden s cílem osvobodit okupované islámské země (například Palestina, Kašmír, Čečensko,...). Karadáwí jej označuje za individuální povinnost (*fard*) každého obyvatele těchto zemí a muslimové z jiných oblastí jim mají pomáhat všemi způsoby. *Defenzivní džihád* má různé podoby, ale boj se zbraní v ruce vnímá Karadáwí jako legitimní a bohubíý. Srov. MENDEL, M. *Džihád*, s. 258–259.

⁶⁴ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 21–23.

který se snaží potlačovat islám, a to ze strachu z nového islámského mocenského vze-
stupu.⁶⁵

Západní kultura s liberálními hodnotami je označena za nepřijatelnou a musí být dle
vyjádření hnutí vykořeněna ze všech zemí s muslimskou většinou. Za přijatelnou kul-
turní výměnu HT považuje pouze přejímání na úrovni kultury materiální (hmotné), ne
však na úrovni duchovní. Produkty západní vědy a technologického vývoje označuje
hnutí za univerzální, tudíž přípustné k používání.⁶⁶

Nutné je taky zdůraznit, že střet civilizací prezentuje HT jako skutečně odehrávající
se realitu, ne jen jako pouhou teorii či vizi. Například Abdul Zallum k tomuto tématu
poznámeneal, že „*Muslimové by měli mít vždy na paměti, že existuje věčný boj – a to jak
intelektuální tak fyzický – mezi islámem a kuffár (nevěřícími)*“.⁶⁷

⁶⁵ Tento postoj je opakovaně vyjádřen v HIZB UT-TAHRIR, *Towards a Tranquil Safe World under the
Shade of the Economic System of Islam*. Nebo také v RASHTA, A.; HIZB UT-TAHRIR, *Economic
Crises*.

⁶⁶ Srov. HIZB UT-TAHRIR, *The Inevitability of the Clash of Civilisation*, s. 6.

⁶⁷ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 25.

5 RADIKÁLNÍ IDEOLOGICKÉ POZICE

Předcházející kapitola byla věnována spíše ideologickým modelům HT, v této kapitole jsou oproti tomu přiblíženy radikální body programu tohoto hnutí, které jsou v rozporu s chápáním demokratického uspořádání světa podle západního modelu. Ačkoliv se totiž HT opakovaně označuje za nenásilnou legální politickou stranu, můžeme v její ideologii najít celou řadu radikálních postojů a názorů, které jasně dokazují, že násilí je nedílnou součástí jejího programu.

5.1 Obhajoba násilí páchaného na civilistech

Prvním z těchto radikálních bodů je to, že hnutí považuje nejen za legální, ale i za povinnost svého státu a *chalífy* vést válku proti státům, které řadí do kategorie *dár al-harb*. HT také jasně vyjadřuje, že je zákonné (*halál*⁶⁸) v takovémto válečném stavu zabíjet civilisty, kromě muslimů mezi nimi. Dává tedy veškerou legitimitu a ospravedlnění útokům militantních islámských fundamentalistů proti civilistům ve státech, které sami řadí do oné kategorie *dár al-harb*. Nutno opět zdůraznit, že do této kategorie spadají prakticky veškeré současné státní útvary, což se poté, co se straně podaří založit *chalífát*, bude odrážet ve vztazích s nimi.

5.2 Definice tzv. islámských zemí

Důležité je také doplnit definici toho, jaké země jsou dle HT tzv. *islámskými zeměmi*. Řadí mezi ně veškerá území, která jsou/byla spravována muslimy pod autoritou libovolného islámského státního zřízení. Řadí mezi ně také území, která sice pod islámský stát nenáležela/nenáleží, ale je v nich muslimská většina.

Podle vyjádření HT okupovanými islámskými zeměmi jsou: území Palestiny (okupovaná Izraelem); Východní Timor (okupovaný Austrálií); jižní část Střední Asie (Čína); Kavkaz, Krym a Kazaň (Rusko); Dillí, Kašmír a celá severní Indie (Indická republika); Andalusie, Ceuta, Melilla (Španělsko); Sicílie (Itálie); dále Srbsko, Chorvatsko, Řecko, Rumunsko, Bulharsko a ostrovy ve Středozemním moři; také na Barmu a Filipíny je nahlíženo jako okupované.⁶⁹

Skutečnost, že některé ze výše zmiňovaných zemí v současné době nemají většinově muslimské obyvatelstvo, pro hnutí nečiní žádný rozdíl, jak uvádí na příkladu

⁶⁸ *Halál* označuje to, co je zákonné v souladu s normami *šar'fy*. Termín se původně vztahuje zejména na stravu se zvláštním zřetelem k masu rituálně zabitých zvířat a pravidlům jeho požívání. *Halál* je opakem termínu *harám*, v jehož rámci *šar'fa* stanovuje pravidla zákazu požívání určitých typů masa a stravy obecně. Srov. MENDEL, M. *S puškou a Koránem*, s. 170–171.

⁶⁹ HIZB UT-TAHRIR, *The Inevitability of the Clash of Civilisation*, s. 47.

Španělska. To považuje HT za *islámskou zemi*. Důvodem pro toto zařazení je fakt, že bylo území Španělska ovládáno islámským státním zřízením do 15. století, bez ohledu na jakýkoliv další historický vývoj. Nejen že tyto výše zmiňovaná území HT řadí mezi okupovaná, zdůrazňuje také, že je zde *nevyhnutelnost vojenského konfliktu*. Muslimům zde po založení panislámského státu doporučuje vést *ofenzivní džihád*.⁷⁰

5.3 Antijudaismus

Dalšími radikálními pozicemi jsou: silná antijudaistická rétorika, antisionismus a popírání holocaustu.⁷¹ Tradice klasického islámu židy společně s křesťany označuje za *lid knihy*, nebo *nástupce Abrahámovi*. Je jim tedy přiznána legitimnost v očích Boha.⁷² Fundamentální hnutí obecně nacházejí oporu pro svá antijudaistická tvrzení také přímo v posvátných textech islámu. Jedná se především o radikální či doslovné interpretace celé řady koránských veršů z období Muhammadovi konfrontace s medínskými židovskými kmeny.⁷³

Hnutí HT má za cíl kompletní zrušení státu Izrael, jelikož ho považuje za okupanta celého bývalého území Palestiny. Přidělilo mu status národa válčícího s muslimským světem, legitimizuje zabíjení izraelských židů schopných boje v rámci své vlastní definice *defenzivního džihádu*, dokud nebude celý Izrael zničen a Palestina kompletně osvobozena.⁷⁴

5.4 Sebevražedné útoky, únosy letadel

Co se týče sebevražedných útoků, skupina HT je označuje jako *mučednické operace*. Vytváří hranici mezi skutečnou sebevraždou a sebevražedným útokem, který měl za cíl poškodit nepřítele. Pokud se dotyčný atentátník zabije při vojenské operaci, stává se z něj podle vyjádření strany mučedník.⁷⁵ HT tomuto typu útoků dává silnou legitimitu i přes to, že jej považuje (s ohledem na vlastní strategii) za kontraproduktivní.

K únosům letadel se HT poprvé vyjadřuje v dekretu (prohlášení) z roku 1988 pod názvem *The Islamic Rule on Hijacking Aeroplanes*.⁷⁶ Uvádí v něm celou řadu pravidel, jimiž by se únosi měli řídit. Nabádá k unášení letadel nepřátel islámu, zároveň však zdůrazňuje, že únos letadla nemuslimské země, která není ve válečném stavu

⁷⁰ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 27.

⁷¹ Pro které si strana vysloužila zákaz působení ve Spolkové republice Německo.

⁷² Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 28–29.

⁷³ Srov. MENDEL, M. *S puškou a Koránem*, s. 144–146.

⁷⁴ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 28.

⁷⁵ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 50–52.

⁷⁶ V celém znění k dispozici v AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 151–152.

s muslimy, je považován za teroristický čin. Za zakázané (*harám*⁷⁷) také označuje unášení letadel, která jsou majetkem muslimské země, nebo muslimského soukromníka. K událostem 11. září strana zaujala velmi opatrný postoj, prohlášení *Islamic Rule on Hijacking Aeroplanes* kompletně stáhla ze své distribuce i z internetových stránek. Následně HT vydala letáky nové, v nichž únos civilních letadel a jejich použití pro teroristický útok označuje za nepřipustné.

5.5 Obhajoba teroristických činů pomocí konspirační teorie

V prohlášeních HT se velmi často objevují zmínky o spiknutí *západního židokřesťanského světa* proti muslimům (teoretickým podkladem je již zmiňovaná teorie o střetu kultur). Demokracie a kapitalismus jsou označovány za nástroj pro potlačení muslimů a islámu v rukou Spojených států amerických. Vláda USA je obviňována, že se cíleně snaží odtáhnout muslimy od jejich víry v *chalífát* a islám, a to za pomoci negativní mediální kampaně, která ignoruje, nebo desinterpretuje islám a jeho historii.⁷⁸ Skupina HT (v rámci této teorie) označila řadu útoků islámských fundamentalistických militantních skupin (jako například útoky z 11. září 2001 a bombový útok v Bombaji z roku 2008) za součást západního spiknutí. Místo toho, aby tyto teroristické činy odsoudila, HT za viníky označuje západní mocnosti a jejich tajné služby, které se údajně snaží tyto události použít pro ospravedlnění své protiislámské kampaně.⁷⁹

5.6 Islámské státní zřízení

HT odmítá jakoukoliv formu moderního demokratického uspořádání státu. Veškeré prvky demokratické ústavy jsou s despektem označovány za pouhý produkt lidské společnosti, který nemá žádnou autoritu udělenou od Boha, tudíž jsou označovány za odpadlické (*kufr*). Jakákoliv účast muslimů v mezinárodních společenstvích (jako je například OSN nebo Světová banka) je hnutím zakázána, protože (podle HT) jsou tyto organizace založené na právním systému, který odporuje islámským zákonům (míněna stranická interpretace zákona *šari'a*), a protože slouží jako nástroj v rukou supervelmocí, zejména Spojených států amerických, které je používají jako prostředek k dosažení svého zahraničního vlivu na muslimy a jejich země.⁸⁰ Ačkoliv tento odmítavý postoj hnutí vyžaduje od svých členů, samo jej důsledně nedodržuje.⁸¹ HT také považuje za

⁷⁷ Definice *harám* viz poznámka č. 68.

⁷⁸ Srov. HIZB UT-TAHRIR, *The American Campaign to suppress Islam*.

⁷⁹ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 34–35.

⁸⁰ Srov. HIZB UT-TAHRIR, *Hizb ut-Tahrir*, s. 39.

⁸¹ Za příklad může sloužit vyjádření HT o tom, že se hodlá odvolat proti zákazu, který byl na tuto skupinu uvalen v Německu, a to k Evropskému soudu pro lidská práva.

naprosto nepřístupné kombinovat islámské státní zřízení právě s demokracií a jakkoliv do něj implementovat sekularizovaný právní systém.⁸² Mezi další demokratické prvky, jež strana nekompromisně odmítá, patří pluralitní politický systém a veškeré principy základních lidských práv a svobod. HT je ve svém státním zřízení, které by se řídilo podle islámu a práva *šari'a*, považuje za nadbytečné. Každý muslim, který přijímá demokratické hodnoty západních společností za své, je pak hnutím označen jako odpadlík a bezvěrec (*káfir*). Za odpadlické jsou v tomto smyslu označeny také veškeré vlády západního sekularizovaného charakteru. Opět se dostáváme k tomu, že tyto státy budou zařazeny do kategorie *dár al-kufr (al-harb)*, což je předzvěstí toho, že by proti nim měl budoucí *chalífát* HT zahájit válečný konflikt.⁸³

Jak již bylo několikrát zmíněno, hnutí HT ve svém panislámském státu zamýšlí řídit veškerý politický, veřejný i soukromý život obyvatel podle systému, jehož příkazy a zákazy jsou náboženského původu. Podkladem pro tento právní systém je stranický výklad práva *šari'a*, který se opírá o vybrané části středověkých interpretací. V mnoha bodech se vymyká z právních norem všeobecných lidských práv a svobod. Za příklad může sloužit to, že zahrnuje tresty založené na souboru zákazů *hudúd* (sg. *hadd*),⁸⁴ ve kterém je celá řada přestupků trestána smrtí.⁸⁵

5.7 Výlučné postavení ideologie

Závěrem této kapitoly je nutné zmínit fakt, že HT definuje islám na základě jejich zpolitizovaného chápání víry. Muslimům zakazuje víru v jakoukoliv jinou ideologii, náboženství, nebo interpretaci islámu (lišící se od jejich), protože jim strana (dle názoru HT) předkládá ideologii islámu v nejpravdivější komplexní formě. Důrazně odmítá uznat existenci náboženské svobody. Muslimy vede k tomu, aby odmítali a napadali kohokoliv, kdo je k ní nabádá.⁸⁶ Dále HT upozorňuje, že muslimové, kteří nebudou uznávat jejich ideologii, budou vyhnáni a označeni za odpadlíky od islámu, se kterými hodlá hnutí bojovat a zabíjet je, i kdyby to mělo znamenat masové vyvražďování („...*killing every apostate even if they numbered millions*“).⁸⁷ HT také podalo vyjádření, že jakýkoliv pokus o uzurpaci moci v jejich plánovaném *chalífátu* bude přísně potrestán. Vzpouru

⁸² Viz článek navrhované konstituce HT číslo 36 In NABHANI, T.; HIZB UT-TAHRIR, *The Islamic State*, s. 246.

⁸³ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 36–40.

⁸⁴ *Hadd* (pl. *hudúd*; vymezení, ohraničení) je typ trestu, který ukládá Korán (5:33, 5:38) za přestoupení Božího zákona. Srov. KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, s. 133.

⁸⁵ Srov. HIZB UT-TAHRIR, *The Institutions of State in the Khilafah*, s. 104–122.

⁸⁶ Srov. HIZB UT-TAHRIR, *The American Campaign to suppress Islam*, s. 25.

⁸⁷ Srov. ZALLUM, A. Q. *How the Khilafah was destroyed*, s. 193.

označují za legální pouze v případě, kdy vládce (*chalífa*) zavádí odpadlické zákony, nebo nečinně přihlíží tomu, jak je stát bezvěrci ovládán.⁸⁸ Porušování lidských práv v rámci tohoto státu však občany ke vzpouře nijak neopravňuje, naopak by měli zůstat poslušni *chalífově* autoritě. HT tedy otevřeně opovrhuje mezinárodně uznávanými povinnostmi státu, který by měl být vůči svým občanům odpovědný právě za zajištění ochrany proti porušování listiny základních lidských práv a svobod.⁸⁹

⁸⁸ Srov. HIZB UT-TAHRIR, *The Ummah's Charter*, s. 64–66.

⁸⁹ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 44.

6 PŮSOBNOST HIZB UT-TAHRIR V MUSLIMSKY VĚTŠINOVÝCH STÁTECH

Skupina HT se z lokální organizace operující na Západním břehu Jordánu vyvinula do globální – v současné době je aktivní ve více než čtyřiceti státech. V několika zemích je již dlouhou dobu postavena mimo zákon, a to v Turecku a v zemích Blízkého východu a severní Afriky. V roce 2003 byla zakázána také v Německu, Rusku a Pákistánu. V této kapitole bude věnován prostor zemím s muslimsky většinovou společností.

6.1 Blízký východ a severní Afrika

V Jordánsku (kde HT vznikla) byla vládou zpočátku tolerována, a dokonce se zúčastnila parlamentních voleb, ve kterých jeden z členů HT získal pozici v parlamentu.⁹⁰ Organizace však považuje Jordánský stát (podobně jako všechny ostatní muslimské státy) za nelegitimní – zahájila kampaň, ve které nabádala k neposlušnosti, k odmítnutí uznání ústavy a státních zákonů. V roce 1968 a 1969 se strana HT s pomocí armády neúspěšně pokusila o státní převrat, po němž byla celá řada členů uvězněna. V roce 1977 a také 1993 jordánská bezpečnostní služba odhalila připravovanou spiknutí strany, která usilovala o spáchání atentátu na jordánského krále Husajna bin Talána a o uzurpaci moci (opět pomocí infiltrace do vojenských složek). Odpovědní členové strany byli zatčeni a odsouzeni k vysokým trestům.⁹¹

Na území Palestiny HT jen těžko získávala v minulosti vliv. Čelila zde totiž značné konkurenci ze strany jiných hnutí, jako je například nacionalistická Organizace pro osvobození Palestiny, nebo islámská fundamentální skupina Hamás. V posledních letech ovšem aktivity HT značně stoupají i přes tlak, který na organizaci vyvíjí místní správa.⁹²

Již krátce po založení, strana HT expandovala do Egypta (1955). V roce 1974 byla obviněna z účasti na pokusu o státní převrat, který byl zinscenován na Vojenské technické akademii v Heliopolis. Vzápětí na to byla HT egyptskou vládou zakázána. Roku 1983 bezpečnostní složky uvěznily celou řadu členů HT, a to za opětovný pokus o spiknutí a státní převrat. I přes tvrzení ostatních egyptských islámských fundamentálních hnutí, že je vliv HT v této zemi zanedbatelný, pokračovaly bezpečnostní síly v protiakcích. Ty však prospěly spíše organizaci samotné, která díky těmto nepopulár-

⁹⁰ V roce 1954 se pět členů HT zúčastnilo bojů o pozice v Jordánském parlamentu. Ahmed ad-Daur byl z těchto pěti jediný úspěšný, protože uzavřel dohodu s Muslimským bratrstvem a souhlasil s tím, že složí přísahu věrnosti jordánskému králi. Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 45.

⁹¹ Srov. tamtéž, s. 34.

⁹² Srov. INTERNATIONAL CRIRIS GROUP, *Radical Islam in Central Asia*, s. 10.

ním krokům, získala mnohem větší podporu místního obyvatelstva, k čemuž přispěl i kladný postoj egyptské vlády k existenci státu Izrael. V dubnu 2002 bylo zadrženo 118 členů HT při šíření letáků, které hanobily postoje vlády v mezinárodních vztazích právě s Izraelem. Roku 2004 došlo k opětovnému zatčení 26 členů skupiny, včetně 3 osob s britskou státní příslušností, za pokus o znovuoživení strany. Všichni byli odsouzeni za nabádání ke vzpouře proti vládním režimům arabských a islámských států. Po pádu Mubarakova režimu (v únoru 2011) lze o postavení HT v nově formující se vládě zatím jen spekulovat.⁹³

V Sýrii, kde je strana v současnosti taktéž zakázána, provedly bezpečnostní složky rozsáhlé zatýkání členů v letech 1999 a 2002. Místní režim v roce 2003 vydal oficiální vyjádření, že 59 členů HT stále zůstává za své přečiny ve vězení.⁹⁴

V Libanonu, kde se pravděpodobně dnes nachází současný vůdce strany Abu Rash-ta, HT spojila své síly s jinými islámskými fundamentálními skupinami ve snaze zabránit iniciativě amerického prezidenta Baraka Obamy v řešení arabsko-izraelského konfliktu. V rámci těchto snah proběhlo například v září 2009 setkání představitelů organizací HT, al-Jamaat al-Islamiyya, Hizballáh a Hamás.⁹⁵ Možnost zorganizovat celou řadu dalších setkání HT s ostatními fundamentálními hnutími a jejich vysoce postavenými členy poukazuje na to, že na území Libanonu strana operuje poměrně volně.

V Iráku byl represivní režim Saddáma Husajna schopen skupině HT zabránit v založení místní báze a držet její aktivity na minimu. Po jeho svržení spojeneckou invází v roce 2003 strana oznámila, že zde pravděpodobně založí novou národní odnož. Irák totiž HT považuje za velmi atraktivní pole působnosti, protože zde má anti-americká, anti-kapitalistická a anti-demokratická myšlenka velkou popularitu.⁹⁶ Jeden z členů HT v interview (z roku 2008) prohlásil, že strana provozovala v Iráku dvě kanceláře, z nichž byly obě bombardovány spojeneckými vojsky.⁹⁷

V Turecku (kde je strana také zakázána) se HT poprvé pokusila započít svou působnost v dubnu 1967. Několik členů z Jordánska zde zahájilo distribuci letáků, která však nenalezla žádnou odezvu. V srpnu 1967 byli zatčeni. I přes prvotní obtíže pokračovalo hnutí ve snaze šířit svou ideologii. Důraz kladlo na nutnost svržení tureckého sekularizovaného systému, který HT označuje za importovaný západními mocnostmi.

⁹³ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 35.

⁹⁴ Srov. INTERNATIONAL CRIRIS GROUP, *Radical Islam in Central Asia*, s. 10.

⁹⁵ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 52.

⁹⁶ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 35.

⁹⁷ Srov. INTERNATIONAL CRIRIS GROUP, *Radical Islam in Central Asia*, s. 10.

V současné době organizace vytýká vládě snahy o začlenění Turecka do Evropské unie a spolupráci se Spojenými státy americkými v rámci NATO. Turecko v reakci na tuto kampaň ze strany HT pravidelně podniká preventivní operace, které mají za cíl aktivitu hnutí úplně umlčet. V květnu 2003 bylo uvězněno 93 členů, včetně vůdce národní frakce Amira Yilmaze Celika. V roce 2009 bylo dalších 200 podezřelých z členství v HT pozatýkáno a odsouzeno.⁹⁸

V Tunisku, kde strana zahájila svou činnost v sedmdesátých letech 20. století, došlo k prvnímu zatýkání v roce 1983 – 30 členů bylo zadrženo a obviněno z členství v nelegální organizaci a ze snah svrhnout vládu a nahradit ji *chalífátem*. Nutno také zdůraznit, že 19 ze zatčených členů pocházelo z řad tuniské armády. Dalších 20 členů bylo uvězněno v květnu 2008.⁹⁹

V roce 1983 došlo k uvěznění členů HT (působících v národní armádě) v Libyi. Skupina následně vydala leták, ve kterém kritizuje popravu deseti svých členů. Ti byli odsouzeni na základě obvinění ze spiknutí za účelem svržení libyjské vlády.¹⁰⁰

V jednom z publikovaných prohlášení z roku 1987 hnutí tvrdí, že se pokusilo o převraty v Alžírsku a Súdánu, ačkoliv tyto události nebyly komentovány ze strany tehdejších vládních režimů.¹⁰¹

Závěrem podkapitoly věnující se oblasti Blízkého východu a severní Afriky je nutno dodat, že po pádu řady režimů v období tzv. *arabského jara*, je pozice HT v celé řadě států nejasná, stejně jako její vliv na nově formující se vlády. Na internetových stránkách (<http://english.hizbuttahrir.org>) skupina v březnu 2011 vydala komuniké (*Communiqué to the Ummah*), ve kterém se obrací na muslimy těch zemí, v nichž proběhlo svržení vládních režimů. Za zarážející označilo hnutí nepřítomnost hesel s islámskou tematikou v průběhu protestů, ačkoliv (jak HT prohlašuje s odvoláním na průzkum provedený mediální skupinou Gallup¹⁰²) 94 % dotazovaných Arabů uvedlo, že chce islám za hlavní zdroj legislativy a 64 % si přeje, aby byl islám jediným zdrojem právních předpisů. Tuto nepřítomnost hesel s islámskou tematikou vysvětluje HT tím, že revoluce byly naplánovány a řízeny vládou Spojených států amerických jako součást řešení blízkovýchodní otázky. Muslimy nabádá k tomu, aby nezapomněli na islám, jeho tradici a slavnou historii, a aby se nenechali ovládat nátlakem „bezbožných západních

⁹⁸ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 35.

⁹⁹ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 53.

¹⁰⁰ Srov. tamtéž, s. 53.

¹⁰¹ Hnutí data těchto převratů neuvedlo. Srov. tamtéž, s. 53.

¹⁰² Pravděpodobně se jedná o průzkum GALLUP ORGANIZATION, *Islam and Democracy*.

mocnosti“.¹⁰³ Pomocí své konspirační rétoriky se HT pravděpodobně pokouší snížit legitimitu nově vznikajících vlád, využít mocenské proměny a zajistit si pevnější pozici.

6.2 Střední Asie

Skupina HT se v postsovětských republikách Střední Asie uchytila velmi snadno. Poprvé se objevila na území Uzbekistánu už v druhé polovině sedmdesátých let 20. století, kdy do země dopravila rozsáhlou složku propagačních materiálů za pomoci svých členů jordánské a palestinské národnosti, kteří zde studovali na vysokých školách. K druhé vlně invaze HT došlo až po pádu komunismu v devadesátých letech 20. století, kdy strana expandovala do Ferganské kotliny,¹⁰⁴ kde šířila svůj materiál mezi etnickými Uzbeky. V současné době je aktivita HT stále nejsilnější v této oblasti, z ní se úspěšně rozšířila do zbytku Uzbekistánu, také do Kyrgyzstánu, Tádžikistánu a Kazachstánu. Tento rozvoj strany umožnilo především to, že zde po sovětských represích prakticky neexistovaly žádné náboženské struktury. Navíc nová státní správa pomalu reagovala na výskyt islámského fundamentalismu. Avšak ani pozdější silná represivní opatření ze strany uzbecké vlády, která začala po roce 2000, nepomohla situaci uklidnit. Celá řada členů HT se totiž přesunula do okolních států. Zde v klidnějším prostředí začali působit jako ideální misionáři v uzbeckých etnických komunitách.¹⁰⁵ Tyto represe však pomohly stranu HT udržet stále na úrovni podzemního hnutí i přes to, že si vybudovala širokou členskou základnu. Na druhou stranu je nutno zmínit, že politické perzekuce členů HT značně zvyšují sympatie, které straně projevuje místní obyvatelstvo.¹⁰⁶

6.3 Jižní a jihovýchodní Asie

V oblasti jihovýchodní Asie má skupina HT největší vliv v Indonésii, kde se představila v roce 1983. Původně zde působila jako podzemní hnutí na půdách univerzitních kampusů. Roku 1998 došlo k celkovému politickému uvolnění, kterého strana využila a pronikla mezi širší veřejnost. HT prohlašuje, že byla schopna v Indonésii zrekrutovat desítky tisíc nových členů. Mediální zdroje uvádí, že konference HT z léta roku 2007 přilákala do Indonésie odhadem 80.000–100.000 členů a sympatizantů z celého světa. Popularita HT je zde vysoká také vzhledem k tomu, že strana úspěšně používá strategii

¹⁰³ HIZB UT-TAHRIR, *Communiqué to the Ummah*.

¹⁰⁴ Ferganská kotlina je nejhustěji zalidněná a etnicky rozmanitá oblast ve Střední Asii. Setkávají se zde hranice Kyrgyzstánu, Tádžikistánu a Uzbekistánu.

¹⁰⁵ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 77–78.

¹⁰⁶ Srov. INTERNATIONAL CRIRIS GROUP, *Radical Islam in Central Asia*, s. 14–18.

prezentování svých vizí v rámci náboženských škol (*madras*), náboženských seminářů, univerzit a místních islámských organizací. Strana byla také zastoupena na zakládajícím kongresu organizace Majelis Mujahidin Indonesia, jehož se zúčastnili i členové z řad hnutí Jemaah Islamiyah, které je odpovědné za bombové útoky z Bali 2002. HT a organizace Majelis Mujahidin Indonesia byly jedny z předních obhájců činů Abu Bakara Baasyira (vůdce Jemaah Islamiyah) v průběhu jeho soudu v roce 2003.¹⁰⁷

Na území Pákistánu svoji činnost HT oficiálně zahájila v roce 2000, její přítomnost se zde však dá vystopovat již v devadesátých letech 20. století. Strana zde organizuje pravidelné protesty a demonstrace, ačkoliv je pákistánskou vládou postavena mimo zákon a její členové jsou často zatýkáni. Například v říjnu roku 2009 bylo 35 členů a podpůrců HT v Islamabadu zatčeno v rámci protiteroristických legislativních procesů. Po infiltraci islámského fundamentálního hnutí Talibánu do údolí Swat HT protestovala proti vládním opatřením, čímž mu projevila podporu. HT vidí snahu Talibánu o zavedení práva *šari'a* jako legitimní. Dodává, že jediné, co hrozí pákistánskému státu, je pokračující vměšování západních mocností.¹⁰⁸ Jeden z členů HT prohlásil, že se strana snaží v Pákistánu vybudovat důležitou bázi pro budoucí expanzi jejich panislámského státu. Je však nepravděpodobné, že by HT získala v armádě větší podporu, neboť zde stále zůstává, ve srovnání s ostatními islámskými fundamentálními skupinami, jen okrajovým hnutím.¹⁰⁹

V Bangladéši skupina HT působí již od roku 1992, oficiálně zde zahájila svou činnost v listopadu roku 2001, kdy začala působit na tamějších soukromých a veřejných univerzitách se snahou získat podporu mezi studenty a mladými odborníky. Vedle toho také HT organizuje řadu veřejných protestů a demonstrací. V říjnu 2009 došlo k zatčení 30 členů. O měsíc později se zde HT stala prvním zakázaným islámským fundamentálním hnutím, jemuž nebyla prokázána přímá účast na terorismu.¹¹⁰

¹⁰⁷ Srov. INTERNATIONAL CRIRIS GROUP, *Radical Islam in Central Asia*, s. 12.

¹⁰⁸ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 56.

¹⁰⁹ Srov. INTERNATIONAL CRIRIS GROUP, *Radical Islam in Central Asia*, s. 12–13.

¹¹⁰ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 56–57.

7 AKTIVITY HIZB UT-TAHRIR NA ZÁPADĚ

Skupina HT je na Západě aktivní od šedesátých let 20. století, kdy založila svou národní frakci na území tehdejšího západního Německa. V roce 1986 následovala expanze do Velké Británie a roku 2000 do Dánska. HT má také své zastoupení v Nizozemí, Francii, Ukrajině a Rusku. Mimo Evropu zasahuje do Austrálie, Spojených států amerických a Kanady. Hlavní snahou organizace je vytvořit v těchto zemích masovou podporu mezi muslimy ze Západu pro myšlenku založení panislámského státu.¹¹¹

Muslimům v těchto zemích nařizuje, aby svým jednáním aktivně rozvraceli společnost. Také je nabádá k tomu, aby veškerý svůj veřejný život řídili podle kritérií islámu a snažili se o rozvíjení toho, co strana nazývá *islámská osobnost (Islamic personality)*. HT odmítá jakoukoliv účast svých členů na aktivitách souvisejících s politikou. Jako příklad může posloužit neúčast aktivistů HT ve volbách ve Velké Británii. Naopak HT instruuje muslimy k tomu, aby se znovu sjednotili a identifikovali s tzv. *globální ummou*. Ideální muslimská komunita HT na Západě by tedy měla být definována jasným dodržováním stranické ideologie a odmítáním jakýchkoliv jiných způsobů života ve společnosti, zejména těch západních.¹¹²

7.1 Německo

Německo bylo první ze západních zemí, která skupinu HT zakázala, a to 15. ledna 2003.¹¹³ Tomuto zákazu předcházela násilně laděná antijudaistická a antisionistická propaganda HT (šířená za pomoci letáků a brožur). Byly to právě tyto protižidovské postoje, na které, vzhledem k historickému kontextu Německa, mohla vláda rychle reagovat a zakázat stranu, aniž by se rozpoutala širší diskuse o omezování náboženských svobod, přestože se vládě nepodařilo prokázat provázání HT na některou z islámských fundamentálních teroristických skupin.¹¹⁴ Německá legislativa navíc nabízí efektivní právní systém pro boj s terorismem. Vláda využila jedno z preventivních opatření, které umožňuje zakázat organizaci, jež má za cíl bojovat proti svobodným a demokratickým ustanovením státu.

Aktivita skupiny HT však v Německu pokračují, stejně jako opatření a zákroky bezpečnostních služeb vůči ní.¹¹⁵ Nejvíce HT, stejně jako v ostatních západních zemích,

¹¹¹ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 61.

¹¹² Srov. tamtéž, s. 61–64.

¹¹³ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 38.

¹¹⁴ Srov. INTERNATIONAL CRISIS GROUP, *Radical Islam in Central Asia*, s. 11.

¹¹⁵ Srov. WHINE, M. *Hizb ut-Tahrir in Open Societies*, s. 104–105.

nadále rekrutuje většinu svých členů z univerzitního prostředí. Zákaz naopak pomohl omezit veřejné aktivity strany v mešitách a v islámských komunitních centrech.¹¹⁶

7.2 Dánsko

V Dánsku roku 2002 strana HT zveřejnila tzv. „hit list“ – v tomto seznam označuje přibližně 20 vedoucích osobností dánské židovské komunity za legitimní cíle *útočného džihádu*. Ve stejném roce byl vůdce dánské národní frakce Fadi Abdul-Latif odsouzen za podněcování rasové nenávisti k 60 dnům vězení poté, co strana rozeslala leták nabádající muslimy například k tomu, aby „*zabijeli židy, kdekoliv je spatří*“ („*Kill them, kill the Jews wherever you find them*“).¹¹⁷ V letech 2003–2004 se pak Dánsko poprvé pokusilo stranu HT (po vzoru Německa) úplně zakázat. Vyšetřovací tým však došel k závěru, že žádný z členů HT v Dánsku nebyl shledán vinným z účasti na násilných činnostech, tudíž zákaz organizace jako celku není právně uskutečnitelný. V pozdějším vyjádření dodává, že důvodem, proč byl v Německu soudní zákaz možný a v Dánsku nikoliv, jsou rozdílná znění ústavy obou států.

V roce 2007 byl Fadi Abdul-Latif odsouzen za vyhrožování dánskému premiérovi Andersu Fogh Rasmussenovi (2001–2009) poté, co se Dánsko zapojilo do války v Iráku. Tyto hrozby byly učiněny prostřednictvím letáku, ve kterém byl premiér Rasmussen označen za legitimní cíl. HT toto prohlášení odůvodňuje odpovědností dánské vlády za invazi a následující události v Iráku. V reakci na jednání Abdul-Latifa a jeho odsouzení zástupci parlamentu znovu požádali státního zástupce o prozkoumání možného zákazu skupiny HT. V červnu 2008 byl uveřejněn závěr vyšetřování. Organizace HT podle něj nemůže být zakázána, protože v Dánsku nepoužívá násilí.¹¹⁸

Vedle legislativních snah o snížení vlivu HT se v Dánsku objevila řada iniciativ ze strany občanů. Spolek dánských rodičů například založil organizaci, která si vytyčila za cíl stáhnout tamější muslimské teenagery zpět k běžným aktivitám, aby tak zabránila jejich případnému náboru do řad skupiny HT.¹¹⁹

¹¹⁶ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 40.

¹¹⁷ Srov. WHINE, M. *Hizb ut-Tahrir in Open Societies*, s. 105.

¹¹⁸ SINCLAIR, K. *Same Old Message, New Wrapping*, s. 3.

¹¹⁹ Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 40.

8 PŮSOBNOST HIZB UT-TAHRIR VE VELKÉ BRITÁNII

Strana HT založila svou národní frakci ve Velké Británii roku 1986. Za 27 let působnosti zde několikrát postupně pozměnila svou strategii. Koncem osmdesátých a počátkem devadesátých let 20. století se britská frakce Hizb ut-Tahrir (dále HTB) řídila podle jednotného protokolu pro nové národní frakce, snažila se o vytvoření počáteční členské základny a její aktivity a projevy na veřejnosti byly spíše sporadické. Původně se HTB soustředila především na muslimy, kteří žili na území Velké Británie pouze dočasně – například na zahraniční studenty a obchodníky ze zemí, kde byla skupina HT postavena mimo zákon. Ti poté mohli šířit ideologii HT po návratu do své vlasti. Stejně tak organizované demonstrace byly primárně mířeny proti cizím režimům, za cíl si HT volila ambasády zemí z Blízkého východu nebo Střední Asie v Londýně.¹²⁰

8.1 Období 1993–1996.

V letech 1993–1996 se strana začala více projevovat na veřejnosti. Svou aktivitu navýšila po podpisu vzájemné smlouvy mezi Izraelem a Organizací pro osvobození Palestiny v roce 1993. HT započala otevřenou kampaň především v univerzitních kampusech a mešitách, jež měla cíleně oslovit druhou generaci britských muslimů. Tyto aktivity reflektovaly ve svých vyjádřeních jak univerzitní studentské odbory (zvýšeným výskytem propagace antijudaistických, antihinduistických a homofobních postojů HT), tak i britský tisk. V roce 1994 deník *Guardian* oznámil, že se celá řada oficiálních zástupců mešit cítí obležena aktivitami HT, které zahrnovaly (mimo jiné) letákovou kampaň odsuzující místní imány, jenž obhajovali integraci a tolerantní mezináboženské vztahy. Rostoucí profil strany vyústil v první úsilí o soudní zákaz působnosti hnutí HT ze strany Rady zástupců britských Židů,¹²¹ židovských studentů a několika členů britského parlamentu, kteří podali petici ministru vnitra Velké Británie. Hnutí sice zakázáno nebylo, zahájilo však v reakci na tyto okolnosti autocenzuru ve svých veřejných projevech.¹²²

8.2 Odštěpení organizace al-Muhajiroun

Tehdejší globální vůdce HT Abdul Q. Zallum přikázal Omaru Bakrimu (v té době vůdci HTB), aby ukončil pořádání kontroverzních veřejných shromáždění a bojovných debat na půdě univerzit. Omar Bakri se nechtěl přizpůsobit nové strategii a roku 1996 rezignoval na funkci vůdce HTB a celkově ukončil své členství. Vzápětí založil novou orga-

¹²⁰ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 65.

¹²¹ *Board of Deputies of British Jews* (<http://www.bod.org.uk/live/index.php>).

¹²² Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 66.

nizaci al-Muhajiroun, do které ho následovalo množství příznivců z řad HTB. V rámci al-Muhajiroun pokračoval v realizování radikálního programu silně ovlivněného původní ideologií HT. Na rozdíl od HT však volal po revoluci a založení *chalífátu* i na území Velké Británie a dalších západních států. Ve svých projevech byla organizace al-Muhajiroun více agresivní než HTB, sama sebe charakterizovala jako stranu činu a HTB pouze jako stranu slov. To se projevilo i při náboru nových členů, při kterém se hnutí soustředilo na propagaci svých názorů mezi radikálnějšími skupinami z univerzitního prostředí než organizace HTB, která se stáhla do ústraní.¹²³ Al-Muhajiroun začalo ve svých prohlášeních vyjadřovat otevřenou podporu teroristickým činům v zahraničí¹²⁴ a pokračovalo v organizování bojovně laděných univerzitních diskusí a konferencí. V říjnu 2004 bylo hnutí svými členy rozpuštěno, aby se tak vyhnulo hrozícímu zákazu ze strany britské vlády.¹²⁵ Po bombových útocích v Londýně ze 7. července 2005 Omar Bakri uprchl do Libanonu. Organizace al-Muhajiroun se ve Velké Británii snažila zachovat svoji působnost prostřednictvím nástupnických skupin, které však byly v následujících letech také zakázány.¹²⁶

8.3 Období 2001–2005

Po teroristických útocích z 11. září 2001 a reakcích západních vlád na teroristické hrozby HTB začala aktivněji propagovat svou konspirační teorii o spiknutí západních mocností proti muslimům prostřednictvím letáků šířených fyzicky i přes internet. Opět zvýšila své aktivity u mešit, v muslimských komunitách a na půdě univerzit. Snažila se poukázat na slabost západní kapitalistické společnosti a prezentovat islám jako alternativní ideologii. Tato nová strategie se ukázala být úspěšnou jak v muslimském, tak nemuslimském prostředí, například konference HT pořádané v Londýně (2002) a Birminghamu (2003), přilákaly 6.500 a 7.000 účastníků. Bezprostředně po londýnských bombových útocích ze 7. července 2005, vystoupil Tony Blair (předseda vlády Velké Británie 1997–2007) se slibem, že nechá znovu vyšetřit, zda nebude nutné HTB zakázat. Skupina využila tuto vyostřenou situaci a označila se za oběť západního útisku. Došlo také k další proměně strategie – HTB se začala více zaměřovat na ovlivňování smýšlení širší veřejnosti. Svou ideologii představuje jako nenásilnou mainstreamovou

¹²³ Srov. SIDDIQUI, M. *The Doctrine of Hizb ut-Tahrir*, s. 20.

¹²⁴ Útoky z 11. září popsal Bakri jako „velký úspěch mudžahedinů proti zlé supervelmoci“ („a great achievement by the mujaheddin against the evil superpower“). Srov. BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir*, s. 55.

¹²⁵ Srov. tamtéž, s. 63.

¹²⁶ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 149.

politickou alternativu, která by měla být bez problému přijata v rámci britského multi-kulturního paradigmatu.¹²⁷

8.4 Strategické komuniké a kampaň *Stand for Islam*

Dne 16. února 2005 obdržela HTB strategické komuniké *Strategies for the West* od globálního vedení strany. Lokální představitelé jsou v něm nabádáni, aby co nejpružněji interpretovali ideologii s ohledem na etnický původ různých muslimských skupin.¹²⁸ Dále aktualizuje staré strategické plány (z roku 1998) v reakci na útoky z 11. září, invazi spojeneckých sil (do Afganistanu a Iráku) a na západní snahy o podporu demokracie na Blízkém východě. Západní mocnosti (dle názoru HT) využily teroristických útoků pro spuštění intenzivní kampaně proti muslimům, pomocí které se snaží šířit do muslimských zemí svou „zkorumpovanou kulturu pod rouškou demokracie“. ¹²⁹ HTB se v rámci této strategie zaměřuje jak na muslimskou populaci ve Velké Británii a v západních zemích, tak na nemuslimskou část veřejnosti – především na intelektuální vrstvy, novináře a politiky.¹³⁰

Ve své prezentaci muslimským komunitám se HTB označuje za *předvoj islámu* (*vanguard of islam*). Snaží se v nich aktivně působit, vzdělávat je, probouzet jejich muslimskou identitu a pocit sounáležitosti s *globální ummou*. Na celou řadu mezinárodních situací opakovaně reaguje prohlášeními, v nichž volá po založení panislámského státu *chalífátu*, který představuje jako jediný funkční státní útvar relevantní pro muslimsky většinové země. Svou anti-integrační strategii také naplňuje tím, že propaguje konspirační teorii, týkající se snah Západu vést *válku proti islámu* a oslabovat tak znovu se rodící *ummu a chalífát*. Za příklad může sloužit *Otevřený dopis muslimům v Británii o nebezpečí zvaném integrace*.¹³¹

V dubnu 2007 HTB svoje aktivity posílila na základě nové kampaně *Stand for Islam*, kterou strana představila jako podporu *domácí fronty* mířené vůči *válce proti islámu*. Za cíl této iniciativy si HTB klade demonstrovat *velikost islámu*, bojovat s dominancí západních liberálních hodnot a představit stranickou vizi *chalífátu* jako komplexní a legitimní alternativu západních společenských politických systémů. Jako součást této kampaně uspořádala HTB řadu veřejných konferencí i na platformách, kte-

¹²⁷ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 67–68.

¹²⁸ Ve Velké Británii to jsou především muslimové původem z jižní Asie, a to následkem britské koloniální historie. Srov. HOPKINS, G. *Muslims in Britain*, s. 4–8.

¹²⁹ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 68.

¹³⁰ Toto komuniké HT je v bodech k dispozici v AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 68–71.

¹³¹ HIZB UT-TAHRIR, *Open Letter to the Muslim in Britain regarding the dangerous Call of Integration*.

ré v devadesátých letech 20. století jakoukoliv spolupráci se skupinou odmítaly, například konference v Ilfordu (Essex) z května 2008, jejímž hostitelem se stalo Ilfordské komunitní centrum spravované organizací Liga britských muslimů.^{132 133}

Součástí anti-integrační taktiky je také snaha HTB prosadit se ve vzdělávacích organizacích Velké Británie. Roku 2005 členové HTB založili *Islamic Shakhshiyah Foundation*,¹³⁴ registrovanou charitativní organizaci, jež spravuje dvě základní školy ve Slough (Berkshire) a v Haringey (severní Londýn). Přestože jsou studijní plány ovlivněny ideologií HT,¹³⁵ organizaci *Islamic Shakhshiyah Foundation* se podařilo (po kladném hodnocení inspekčního orgánu britského školství¹³⁶) získat státní dotace ve školním roce 2007/2008, a to ve výši 113.411 £.¹³⁷

Co se týče univerzitního prostoru, britská Národní studentská unie¹³⁸ a Národní asociace učitelů¹³⁹ se aktivity HTB snaží omezovat již od devadesátých let 20. století, kdy vrcholil tlak ze strany bývalého vedoucího HTB Omara Bakrího. V odpovědi na tyto snahy stranu zakázat, začala HTB vystupovat prostřednictvím organizací založených svými členy (například *1924 Committee*, *Current Affairs Society* a *Khilafah Movement*¹⁴⁰ na *School of Oriental and African studies* na Londýnské univerzitě, nebo *Muslim Education Society* na *University College London*). Roku 2004 bylo působení HTB Národní studentskou asociací kompletně zakázáno. I přes tento zákaz se HTB dále snaží aktivně pořádat debaty, ve kterých prezentuje svou islámskou fundamentální ideologii jako alternativu k liberalismu, sekularismu a kapitalismu. V posledních letech strana dále pokračuje v této strategii a utajeně působí na univerzitních kampusech skrze nově zakládáné skupiny (například *Ideological Society* fungující *Queen Mary university*¹⁴¹).¹⁴²

¹³² *Ilford Community Centre* (<http://www.leagueofbritishmuslims.co.uk/>), *League of British Muslims* (<http://e-voice.org.uk/leagueofbmuslims/>).

¹³³ Mezi další národní akce kampaně *Stand for Islam* patří například: *Is Islam oppressive to Women* (z 11. 5. 2008) a *The role of Muslim women in Islam* (12. 6. 2008), obě pořádané v Birmingham City Council's Small Heath Community Centre. Dále *Attack on the Shariah* (21. 6. 2008) v Noshahi Civic Centre v Birminghamu a konference *Stand for Islam against the call to ban the Quran* (8. 7. 2008) pořádaná v Coventry, atd. Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 77–78.

¹³⁴ *Islamic Shakhshiyah Foundation* (<http://www.isfnet.org.uk/>).

¹³⁵ Děti se například učí srovnávat islámský systém HT s ostatními náboženskými systémy, které jsou prezentovány jako podřadné, jelikož jejich zákony nejsou stvořeny Bohem, nýbrž člověkem; dále se učí, že je nutné obnovit chalífát. Srov. *Schools are running by Islamic group Blair pledge to ban*. *Sunday Times*, 5 Aug 2007.

¹³⁶ Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (<http://www.ofsted.gov.uk/>).

¹³⁷ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 88.

¹³⁸ *National Union of Students* (<http://www.nus.org.uk/>).

¹³⁹ *National Association of Teachers* (<http://www.natre.org.uk/>).

¹⁴⁰ Srov. SIDDIQUI, M. *The Doctrine of Hizb ut-Tahrir*, s. 20.

¹⁴¹ *Queen Mary Ideological Society* (<http://www.qmsu.org/groups/IdeologicalSoc/>).

HTB pro svoji kampaň také používá již existující informační struktury, které britští muslimové dlouhodobě využívají, jako například televizní kanály *Islam Channel*¹⁴³ a *Press TV*.¹⁴⁴ V rámci těchto kanálů, jsou členové HTB často zváni jako hosté populárních diskusních programů, přičemž se opakovaně stalo, že íránská *Press TV* nezveřejnila příslušnost členů ke skupině HT, ale označila je za nezávislé odborníky.¹⁴⁵

Úspěšnost kampaně HTB lze vyzorovat i na zvýšené podpoře ze strany méně radikálních islámských organizací a muslimských skupin ve Velké Británii. Když v srpnu 2005 britský premiér Tony Blair oznámil celou řadu plánovaných protiteroristických opatření, která zahrnovala i zákaz HTB, 38 muslimských skupin a vlivných jedinců podepsalo šesti bodové prohlášení pod názvem *Unprecedented Muslim Community Response to Proposed Anti-Terrorism Measure*,¹⁴⁶ které mimo jiné obsahovalo i obranu skupiny HTB (jež je v tomto prohlášení označena jako nenásilná politická organizace). V seznamu signatářů figuruje celá řada subjektů, které se stranou HTB za normálních okolností dříve nespolupracovaly a ani ji nepodporovaly.¹⁴⁷

Další způsob, jímž se HTB snaží ovlivnit veřejné mínění, je komunikace s politickými subjekty Velké Británie. Toto jednání je evidentně v rozporu s tím, co strana káže muslimům žijícím v západních zemích, konkrétně aby se nezúčastňovali žádných politických a společenských aktivit v rámci západních společností. Příkladem tohoto rozporuplného jednání je podání petice zástupců HTB proti potencionálnímu zákazu, jenž hrozil na základě protiteroristických opatření přijatých po bombových útocích v Londýně ze 7. 7. 2005. Ministryně britské vlády Clare Short (1983–2010 členka parlamentu za Ladywood, Birmingham), které byla petice mířena, se za stranu nejprve postavila a prosadila uskutečnění schůze s HTB na půdě parlamentu. Své jednání mimo jiné odůvodnila tím, že organizace explicitně odmítá použití násilí. Avšak po protestech veřejnosti (které poukazovaly na radikální názory strany ohledně Židů a homosexuálů a na zákaz, jenž byl na HTB uvalen ze strany Národní studentské unie) ministryně svůj postoj změnila a znovu se již za HTB nepostavila.¹⁴⁸

¹⁴² Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 92–95.

¹⁴³ *Islam channel* je rozsáhlý satelitní kanál (se sídlem v Londýně), jehož diváckou cílovou skupinou jsou především evropští muslimové (<http://www.islamchannel.tv>).

¹⁴⁴ *Press TV* je televizní zpravodajský kanál (se sídlem v Teheránu), financovaný íránskou vládou (<http://www.presstv.ir/>).

¹⁴⁵ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 92.

¹⁴⁶ ISLAMIC HUMAN RIGHTS COMMISSION, *Unprecedented Muslim Community Response to Proposed Anti-Terrorism Measure*.

¹⁴⁷ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 98–100.

¹⁴⁸ Srov. Radical Islamic group Hizb ut-Tahrir has won the backing of Clare Short, *The Times*, 15 Feb 2006.

HTB také změnila strategii vystupování a prezentace strany v západních médiích. V letech 1996–2004 se vyhýbala jakýmkoliv podrobnějším mediálním sdělením ohledně členství nebo financování. Od roku 2005 však HTB zaujala odlišný postoj. Po událostech ze 7. 7. 2005 členové HTB naopak pravidelně využívali prostor pro odpovědi a komentáře událostí, jenž jim byl nabízen na vlivných mediálních platformách (například BBC, Radio 4, Sky News, Guardian, aj.).¹⁴⁹

Organizace HTB se opakovaně prezentuje široké veřejnosti i britské muslimské populaci pod novým zkresleným image jakožto legální islámská politická strana a zástupce muslimské komunity ve Velké Británii, ačkoliv se nezřekla své vize založení panislámského státu *chalífátu*. Cílem této změny není zreformovat radikální části programu tohoto hnutí, nýbrž jen reagovat na potencionální zákaz HTB ze strany britské vlády.

¹⁴⁹ Srov. AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir*, s. 107–109.

ZÁVĚR

V jádru své ideologie zůstává Hizb ut-Tahrir islamistickým fundamentálním hnutím, a to i přes snahy aktualizovat a zkreslovat svůj image. Tuto proměnu totiž prodělaly národní frakce Hizb ut-Tahrir pouze v rámci zemí, ve kterých hrozil zákaz působnosti. Neschopnost strany Hizb ut-Tahrir založit vlastní panislámský stát v některé z muslimsky většinových zemí nijak nesnižuje radikálnost stranického programu. V Evropské unii (a v západních zemích obecně) spíše představuje rušivý subjekt integračních snah o vytvoření multikulturní společnosti, než aktuální teroristickou hrozbu. To, že se Hizb ut-Tahrir nepodařilo v Dánsku a Velké Británii doposud zakázat, nesvědčí o legitimitě hnutí samotného, nýbrž jen o schopnosti využívat demokratický systém založený na svobodě vyznání, ačkoliv jej v rámci své rétoriky opakovaně odsuzuje. Na druhou stranu soudní zákaz Hizb ut-Tahrir byl v obou státech neúspěšný, protože se nepodařilo prokázat napojení na islámské teroristické organizace, ani násilné jednání strany jakožto celku. Teorie o propojení s terorismem tak zůstávají pouze na úrovni spekulací.

Odborná literatura, o kterou se tato práce převážně opírá, vychází především z prostředí, které reflektuje organizaci Hizb ut-Tahrir jako hrozbu pro muslimsky většinové i pro západní státy (ať již desintegrační, nebo teroristickou), na což je v práci brán ohled. Jak již bylo zmíněno, někteří odborníci na tuto tematiku přisuzují Hizb ut-Tahrir jen marginální vliv na muslimskou komunitu ve Velké Británii (na muslimskou komunitu obecně), přičemž poukazují na neschopnost této organizace účinně naplňovat svůj program. Hlubší prostudování názorů zástupců této části vědecké komunity je jedním ze směrů, kterým by se mohl ubírat další výzkum.

Prostor pro další bádání nabízí i řada prací s tématem komunity mladých muslimů ve Velké Británii, rozborů proč mladí muslimové vstupují do Hizb ut-Tahrir a proč stranu opouštějí, také zpracované výpovědi bývalých členů Hizb ut-Tahrir. Neméně perspektivní by byl hlubší výzkum, nakolik je Hizb ut-Tahrir aktivní v legálních muslimských organizacích ve Velké Británii (v ostatních zemích) a nakolik působí prostřednictvím skupin a organizací, které jsou zakládány přímo straníky. S větším časovým odstupem bude také možné lépe reflektovat, zda Hizb ut-Tahrir opravdu reformuje svůj radikální program a stává se z islamistické fundamentální organizace legitimní politickou stranou, či nikoliv. Časový odstup také jistě pomůže při zmapování situace, nakolik je Hizb ut-Tahrir aktivní v nových mocenských strukturách, jež se formují v muslimských zemích, kterých se týká revoluce v rámci tzv. *arabského jara*.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Sekundární literatura:

- AHMED, H.; STUART, H. *Hizb ut-Tahrir: Ideology and Strategy* [online]. London: Centre for Social Cohesion, 2009 [cit 2011-08-21]. ISBN 978-0-9560013-4-4. Dostupné na WWW: <<http://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2013/01/HIZB.pdf>>.
- ANSARI, H. *Muslims in Britain*. London: Minority Rights Group International, 2002. ISBN 9781897693643.
- BARAN, Z. *Hizb ut-Tahrir: Islam's Political Insurgency* [online]. Washington, D. C.: Nixon Center, 2004 [cit. 2011-11-24]. Dostupné na WWW: <<http://cftni.org/Monographs/HizbutahrirIslamsPoliticalInsurgency.pdf>>.
- BARAN, Z. (ed.) *The Challenge of Hizb ut-Tahrir: Deciphering and Combating Radical Islamist Ideology* [online]. Washington, D. C.: Nixon Center, 2004 [cit. 2011-11-28]. Dostupné na WWW: <<http://cftni.org/Program%20Briefs/PB%202004/confrephiztahrir.pdf>>.
- BARŠA, P. *Západ a islamismu: Střet civilizací, nebo dialog kultur?* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. ISBN 80-85959-96-8.
- ČEJKA, M. *Izrael a Palestina - Minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-9-7.
- HAMID, S. *Islamic Political Radicalism in Britain: The Case of Hizb-ut-Tahrir*. In ABBAS, T. (ed.) *Islamic Political Radicalism: a European Perspective*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007. ISBN 978-0-7486 2527-7.
- HOPKINS, G. *Muslims in Britain: Race, Place and Identities*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2009. ISBN 978-0748625871.
- INTERNATIONAL CRISIS GROUP, *Radical Islam in Central Asia: Responding to Hizb ut-Tahrir, ICG Asia Report N°58* [online]. Osh; Brussels: International Crisis Group, 2003 [cit. 2012-12-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/central-asia/058%20Radical%20Islam%20in%20Central%20Asia%20Responding%20to%20Hizb%20ut-Tahrir.pdf>>.
- KROPÁČEK, L. *Blízký východ na přelomu tisíciletí: Dynamika přeměn v muslimském sousedství Evropy*. Praha: Vyšehrad, 1999. ISBN: 80-7021-298-5.
- KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2011. ISBN 978-80-7021-925-6.
- KROPÁČEK, L. *Islám a Západ: Historická paměť a současná krize*. Praha: Vyšehrad, 2002. ISBN 80-7021-540-2.
- KROPÁČEK, L. *Islámský fundamentalismus*. Praha: Vyšehrad, 1996. ISBN 80-7021-168-7.

- MENDEL, M. *Džihád: Islámská koncepce šíření víry*. Brno: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-7108-316-0.
- MENDEL, M. *S puškou a Koránem: Pojmy a argumenty soudobého islámského fundamentalismu*. Praha: Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2008. ISBN 80-85425-63-5.
- OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*. Praha: Libri, 2009. ISBN 978-80-7277-404-3.
- SINCLAIR, K. *Same Old Message, New Wrapping: Hizb ut-Tahrir's activities in Denmark* [online]. Odense: Center for Mellemøststudier, Syddansk universitet, 2011 [cit. 2013-01-09]. Dostupné na WWW: <http://static.sdu.dk/mediafiles///Files/Om_SDU/Centre/C_Mellemoest/Videncecenter/Nyheder/2011/1103KS.pdf>.
- SIDDIQUI, M. *The Doctrine of Hizb ut-Tahrir*. In BARAN, Z. (ed.) *The Challenge of Hizb ut-Tahrir: Deciphering and Combating Radical Islamist Ideology* [online]. Washington, D. C.: Nixon Center, 2004 [cit. 2011-11-28]. Dostupné na WWW: <<http://cftni.org/Program%20Briefs/PB%202004/confrehiztahrir.pdf>>.
- TAJI-FAROUKI, S. Islamic Discourse and Modern Political Methods: An Analysis of Nabhani's Reading of the Canonical Textual Sources of Islam [online]. *The American Journal of Islamic Social Sciences*, 1994, roč. 3., č. 11, s. 365–393 [cit. 2013-03-06]. Dostupné na WWW: <http://iepistemology.net/attachments/406_V11N3%20Fall%2094%20-%20Taji%20Farouki1%20-%20al%20Nabhanis%20Reading%20of%20the%20Canonical%20Textual%20Sources.pdf>.
- WHINE, M. *Hizb ut-Tahrir in Open Societies*. In BARAN, Z. (ed.) *The Challenge of Hizb ut-Tahrir: Deciphering and Combating Radical Islamist Ideology* [online]. Washington, D. C.: Nixon Center, 2004 [cit. 2011-11-28]. Dostupné na WWW: <<http://cftni.org/Program%20Briefs/PB%202004/confrehiztahrir.pdf>>.
- Radical Islamic group Hizb ut-Tahrir has won the backing of Clare Short, *The Times*, 15 Feb 2006.
- Schools are running by Islamic group Blair pledge to ban. *Sunday Times*, 5 Aug 2007.

Primární literatura (prameny):

- GALLUP ORGANIZATION, *Islam and Democracy* [online]. Princeton, NJ: Gallup organization, 2006 [cit. 2013-02-27]. Dostupné na WWW: <<http://media.gallup.com/MuslimWestFacts/PDF/GALLUPMUSLIMSTUDIESIslamandDemocracy030607rev.pdf>>.
- HIZB UT-TAHRIR, *Communiqué to the Ummah* [online]. Hizb ut-Tahrir, 2011 [cit. 2013-02-20]. Dostupné na WWW: <<http://english.hizbuttahrir.org/index.php/middle-east/political-comments/319-communicue-to-the-ummah>>.

- HIZB UT-TAHRIR, *Hizb ut-Tahrir* [online]. Hizb ut-Tahrir America [cit. 2012-02-02]. Dostupné na WWW: <<http://hizb-america.org/images/documents/pdf/HizbutTahrir.pdf>>.
- HIZB UT-TAHRIR, *The American Campaign to suppress Islam* [online]. London: Al-Khilafah Publications, 1996 [cit. 2012-12-07]. ISBN 1 899 57422 0. Dostupné na WWW: <www.universal-islam.com/phpfiletrace.php?file=uscampaign.pdf>.
- HIZB UT-TAHRIR, *The Inevitability of the Clash of Civilisation* [online]. London: Al-Khilafah Publications, 2004 [cit. 2013-02-03]. ISBN 1 899 574 28X. Dostupné na WWW: <http://www.hizb-ut-tahrir.info/info/files/Books-eng/19_Clash_of_Civilisations.pdf>.
- HIZB UT-TAHRIR, *The Institutions of State in the Khilafah: In ruling and Administration* [online]. Beirut: Hizb ut-Tahrir, 2005 [cit. 2013-01-04]. Dostupné na WWW: <<http://hizb-america.org/images/documents/pdf/Ajhizah.pdf>>.
- HIZB UT-TAHRIR, *The Ummah's Charter* [online]. London: Al-Khilafah Publications, 1989 [cit. 2013-02-03]. ISBN 1 899 574 344. Dostupné na WWW: <http://www.khilafahbooks.com/wp-content/ebooks/english/khilafah/ummah_charter.pdf>.
- HIZB UT-TAHRIR, *Towards a Tranquil Safe World under the Shade of the Economic System of Islam* [online]. Hizb ut-Tahrir, 2009 [cit. 2013-01-20]. Dostupné na WWW: <<http://hizb-america.org/images/documents/pdf/TowardsaSafeEconomy.pdf>>.
- HIZB UT-TAHRIR AMERICA, *Sheikh Muhammad Taquiddin al-Nabhani* [online]. Hizb ut-Tahrir America, 2006, poslední aktualizace 23. 8. 2009 [cit. 2013-02-13]. Dostupné na WWW: <<http://hizb-america.org/about-us/prominent-members/170-sheikh-muhammad-taquiddin-al-nabhani?format=pdf>>.
- HIZB UT-TAHRIR BRITAIN, *Afghanistan & Pakistan: The Unwinnable War* [online]. London: Hizb ut-Tahrir Britain, 2010 [cit. 2013-02-18]. Dostupné na WWW: <http://hizb-america.org/images/documents/pdf/Afghan_Dossier_Jan2010_HTB.pdf>.
- HIZB UT-TAHRIR BRITAIN, *Media Information Pack* [online]. London: Hizb ut-Tahrir Britain, 2010 [cit. 2012-01-12]. Dostupné na WWW: <http://www.hizb.org.uk/wp-content/uploads/2010/09/ht_media_pack.pdf>.
- HIZB UT-TAHRIR BRITAIN, *Open Letter to the Muslim in Britain regarding the dangerous Call of Integration* [online]. Hizb ut-Tahrir Britain, 2002 [cit. 2013-03-01]. Dostupné na WWW: <<http://www.ummah.com/forum/showthread.php?2732-An-Open-Letter-to-the-Muslims-in-Britain-regarding-the-Dangerous-Call-of-Integration>>.
- ISLAMIC HUMAN RIGHTS COMMISSION, *Unprecedented Muslim Community Response to Proposed Anti-Terrorism Measure* [online]. London: Islamic Human Rights Commission, 2005 [cit. 2013-03-05]. Dostupné na WWW: <<http://www.ihrc.org.uk/show.php?id=1489>>.

- NABHANI, T.; HIZB UT-TAHRIR, *The Economic System of Islam* [online]. 4. vyd. London: Al-Khilafah Publications, 1990 [cit. 2012-11-04]. ISBN 1 899574 093. Dostupné na WWW: <<http://hizb-america.org/images/documents/pdf/EconomicSystem.pdf>>.
- NABHANI, T.; HIZB UT-TAHRIR, *The Islamic State* [online]. London: Al-Khilafah Publications, 1998 [cit. 2012-11-04]. ISBN 1 899574 00X. Dostupné na WWW: <<http://hizb-america.org/images/documents/pdf/IslamicState.pdf>>.
- RASHTA, A.; HIZB UT-TAHRIR, *Economic Crises: Their reality and solutions from the viewpoint of Islam* [online]. Hizb ut-Tahrir, 1990 [cit. 2013-01-14]. Dostupné na WWW: <<http://hizb-america.org/images/documents/pdf/EconomiccrisesAta.pdf>>.
- ZALLUM, A. Q. *How the Khilafah was destroyed* [online]. London: Al-Khilafah Publications, 2000 [cit. 2013-02-17]. ISBN 1 899574 050. Dostupné na WWW: <<http://www.khilafat.org/newPages/Books/Resources/HowTheKhilafahWasDestroyed.pdf>>.
- Korán* (přel. HRBEK, I.). Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-0246-4.

ABSTRAKT

BERÁNEK, P. *Hizb ut-Tahrir ve Velké Británii*. České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filozofie a religionistiky. Vedoucí práce M. Klapetek.

Klíčová slova: Hizb ut-Tahrir, islámský fundamentalismus, ideologie Hizb ut-Tahrir, strategie Hizb ut-Tahrir, Hizb ut-Tahrir ve Velké Británii

Práce se zabývá mezinárodní islámskou fundamentální organizací Hizb ut-Tahrir al-Islami. První část je věnována stručné historii a vedoucím osobnostem této organizace. Dále jsou rozebírány cíle Hizb ut-Tahrir a obecná strategie, pomocí níž chce svých cílů dosáhnout. Následuje popis hierarchické stranické struktury od nejvyšších postů až po běžné členy. Poté je shrnuta samotná ideologie Hizb ut-Tahrir, přičemž je kladen důraz na radikální postoje v rozporu s právními a společenskými standardy západních společností.

Druhá část práce je soustředěna na popis aktivit Hizb ut-Tahrir a na opatření mířená proti této organizaci ze strany vlád muslimsky většinových států severní Afriky, Blízkého východu, Střední Asie, jižní a jihovýchodní Asie, pro které představuje organizace bezpečnostní hrozbu svými snahami o státní převrat a o znovuoobnovení panislámského státu. Dále je prostor věnován působení Hizb ut-Tahrir v západních zemích – v Německu, Dánsku a Velké Británii, kde představuje problém kvůli své desintegrační rétorice a netolerantním postojům. Problematicke působnosti národní frakce Hizb ut-Tahrir ve Velké Británii je věnován větší prostor s ohledem na to, že zde sídlí hlavní exekutivní vedení strany. Na jejím příkladu je přiblíženo, že strana ve skutečnosti nezreformovala svůj radikální program, pouze se snaží přizpůsobit zvýšenému tlaku vlády Velké Británie, která dvakrát usilovala o soudní zákaz působnosti této organizace.

ABSTRACT

Hizb ut-Tahrir in the UK.

Key words: Hizb ut-Tahrir, Islamic fundamentalism, ideology of Hizb ut-Tahrir, strategy of Hizb ut-Tahrir, Hizb ut-Tahrir in the UK

The thesis deals with the international Islamic fundamental organization Hizb ut-Tahrir al-Islami. The first part contains information about a brief history and leading personalities of this organization. Next it analyses objectives of the Hizb ut-Tahrir and its strategy in general, by which the party wants to achieve its goals. Further the thesis describes a party hierarchical structure from the highest positions to the ordinary members. Then it is summarizing Hizb ut-Tahrir's ideology itself, with an emphasis on party's radical attitudes, contrary to the legal and social standards of Western societies.

The second part of thesis is focused on a description of Hizb ut-Tahrir's activities and measures directed against this organization by the governments of states with Muslim majority in North Africa, Middle East, Central Asia, South and Southeast Asia, for which the organization represents security threat, because of its efforts to coup d'etat and re-establishment of the pan-Islamic state. Further there is a description of Hizb ut-Tahrir's operations in Western countries (In Germany, Denmark and in the UK), where the party causes problems because of its disintegration rhetoric and intolerant attitudes. More attention is given to an issue of national fraction of the Hizb ut-Tahrir in the UK considering, that the main executive leadership of the party resides there. Using this example helps to approximate, that the party did not actually change its radical program, but it is only trying to adapt to an increased pressure from the government of the UK, which twice tried to ban the organization.